

Kurskod: SKOK11
Termin: Vårterminen 2019
Handledare: Howard Nothhaft
Examinator: Marja Åkerström

När isomorfismen kom till stan

En kritisk diskursanalys av Helsingborgs stads hållbarhetskommunikation

KAJSA ANDERSSON & MARTINA HELLMAN

Lunds universitet
Institutionen för strategisk kommunikation
Examensarbete för kandidatexamen

Abstract

When the isomorphism came to town

The aim of this study is to increase the knowledge of how communicative standardisation between institutions upholds established notions about sustainable development in society. With a social constructionist approach, we analyse how sustainability discourses are constructed within the UN Agenda 2030, and if these discourses are reproduced in the sustainability communication of the city of Helsingborg. We examine how sustainability discourses are used by the city to legitimise their urban renewal project, and whether or not isomorphism is influencing that legitimisation. The empirical material of the study consists of documents on sustainability communication from both the UN and Helsingborg. These are complemented with articles from the local newspaper which criticise the city. Through a content analysis, three sustainability discourses are identified: Social, economical and environmental. Fairclough's three-dimensional model for critical discourse analysis is implemented, and the empirical material is contextualised through neo-institutional theory, discourse analysis theory and the theory of aspirational talk. Results show that the vagueness of the Agenda 2030 leaves room for interpretation, which enables other organisations to copy the communication and thereby utilise the legitimacy of the UN for themselves. The study also shows that Helsingborg has cherry-picked aspects of the UN sustainability communication, and that both coercive and mimetic vertical isomorphism exists between the organisations. Furthermore, the analysis shows that the isomorphism in itself does not have to be regarded as a problem, but that the mindless mimetic communication between the organisations can be harmful. This is manifested through the way the legitimacy of the urban renewal project in Helsingborg is left exposed to the criticism of the local newspaper.

Keywords: strategic communication, neo-institutional theory, legitimacy, isomorphism, critical discourse analysis, aspirational talk, sustainability

Number of characters including spaces: 110 226

Sammanfattning

När isomorfismen kom till stan

Denna studie ämnar öka kunskapen om hur kommunikativ likriktning mellan institutioner upprätthåller etablerade föreställningar om hållbar utveckling i samhället. Från ett socialkonstruktionistiskt perspektiv analyseras hur FN konstruerar diskurser kring hållbarhet i Agenda 2030 samt om dessa diskurser reproduceras i Helsingborgs stads hållbarhetskommunikation. Vidare undersöks hur hållbarhetsdiskurser används av staden för att legitimera sitt stadsförnyelseprojekt, och huruvida isomorfism påverkar legitimeringen. Studiens empiriska material består av nyckeltexter för hållbarhetskommunikation i FN och Helsingborgs stad, samt av tidningsartiklar från en kritisk granskning i Helsingborgs Dagblad. Genom en tematisering identifieras tre huvudsakliga hållbarhetsdiskurser i materialet: Social, ekonomisk och miljömässig. Vidare används Faircloughs tredimensionella modell som utgångspunkt i en kritisk diskursanalys, i vilken empirin kontextualiseras utifrån relevanta teorier från samhällsvetenskapen och forskningsfältet strategisk kommunikation. Neoinstitutionell teori, diskursanalytisk teori och teorin om aspirerande kommunikation tillämpas. Resultatet visar att Agenda 2030:s vaghet skapar stort tolkningsutrymme, vilket möjliggör att kommunikationen kan kopieras av andra organisationer för att dessa ska anamma FN:s legitimitet. Studien visar att Helsingborgs stad har handplockat kommunikativa aspekter från FN:s agenda och att vertikal isomorfism, i form av tvingande och imiterande sådan, därigenom existerar mellan institutionerna. Vidare visar analysen att isomorfismen i sig själv inte behöver vara ett problem, utan att det är den tanklösa kommunikativa imitationen mellan organisationerna som kan vara skadlig. Detta tydliggörs i hur legitimeringen av Helsingborgs stads stadsförnyelseprojekt lämnas sårbar i lokal media.

Nyckelord: strategisk kommunikation, neoinstitutionell teori, legitimitet, isomorfism, kritisk diskursanalys, aspirerande kommunikation, hållbarhet

Antal tecken inklusive blanksteg: 110 226

Ett stort tack till

*Lunds universitet, institutionen för strategisk kommunikation, och
vår handledare Howard Nothhaft för god vägledning och givande
diskussioner. Vi vill även tacka varandra för det fina samarbetet
under arbetets gång.*

Examensarbetet har till lika stor del utförts av båda författarna.

Innehållsförteckning

---

1. Inledning	1
1.1 Bakgrund.....	1
1.2 Problemformulering.....	3
1.3 Syfte och frågeställningar	4
1.4 Fallbeskrivning	4
1.5 Avgränsningar.....	5
2. Tidigare forskning	6
2.1 FN:s Agenda 2030	6
2.2 Institutionell diskursstyrning	7
2.3 CSR och isomorfism.....	8
3. Teoretisk referensram	10
3.1 Neoinstitutionell teori och isomorfism	10
3.2 Foucaults perspektiv på diskursanalys.....	12
3.3 Kritisk diskursanalys.....	13
3.3.1 Faircloughs kritiska diskursanalys.....	13
3.3.2 Faircloughs tredimensionella modell.....	14
3.4 Den kritiska diskursanalysens verktygslåda	15
3.4.1 Nyckelord.....	15
3.4.2 Transitivitet.....	16
3.4.3 Modalitet.....	16
3.4.4 Intertextualitet.....	17
3.4.5 Interdiskursivitet	17
3.5 Aspirerande kommunikation.....	18
4. Metod	20
4.1 Vetenskapsteoretisk ansats	20
4.2 Den omtvistade kvalitativa fallstudien	21
4.3 Diskurs som teori och metod	22
4.4 Val av material.....	22
4.4.1 Agenda 2030	23
4.4.2 Helsingborgs stads hållbarhetskommunikation	23
4.4.3 Artiklar från Helsingborgs Dagblad	24
4.5 Tillvägagångssätt	24

4.6 Metodologisk reflektion.....	25
4.6.1 Kvalitetskriterier	26
5. Analys.....	28
5.1 Lingvistisk analys	28
5.1.1 FN:s Agenda 2030	28
5.1.2 Helsingborgs stads hållbarhetskommunikation	30
5.1.3 Lingvistiska likheter	34
5.2 Hållbarhetsdiskurser	35
5.2.1 Social hållbarhetsdiskurs	35
5.2.2 Miljömässig hållbarhetsdiskurs	37
5.2.3 Ekonomisk hållbarhetsdiskurs	39
5.2.4 Likheter i den diskursiva praktiken	41
5.3 Harmonisering av hållbarhetskommunikationen	42
5.4 H+ och mediabilden.....	43
5.4.1 Legitimeringen av H+.....	44
5.4.2 HD:s påverkan på legitimeringen av H+	46
6. Diskussion och slutsatser	49
6.1 Framtida forskning.....	51
Referenser.....	53
Bilaga 1	

1. Inledning

Denna studie görs inom ramen för forskningsfältet strategisk kommunikation. I inledningsavsnittet diskuteras först hur hållbar utveckling just nu är en av de stora frågorna som dominerar samhällsdebatten både lokalt och internationellt. Därefter följer en bakgrundsbeskrivning av FN:s Agenda 2030, hållbarhetskommunikation, strategisk kommunikation och institutionell isomorfism. I efterföljande avsnitt identifieras ett forskningsgap och därefter problematiseras kommunikationens roll i formandet av allmänna diskurser. Vidare presenteras studiens syfte och de frågeställningar som har legat till grund för arbetets utveckling. Inledningskapitlet avslutas med en fallbeskrivning och specificerandet av studiens avgränsningar.

1.1 Bakgrund

Klimatförändringen är en av de viktigaste och mest brådskande globala frågorna just nu. Omfattande och omedelbara åtgärder krävs för att säkerställa framtiden och hållbarheten för vår planet (Världsnaturfonden WWF, 2019). 2019 verkar på flera sätt bli klimatåret många har väntat på. En förändring av hur klimatfrågan och hållbarhet diskuteras i samhället håller på att ske, vilket inte minst kan urskiljas i hur nya uttryck som klimatpanik, klimatstrejk och flygskam letat sig in i den allmänna debatten. I spetsen för den här nya typen av hållbarhetsaktivism står Extinction Rebellion med sina aktioner, men också i de offentliga arenorna sker förändringar som kan komma att bli avgörande för hur framtidens städer utvecklas.

Det finns idag stora krav på att arbeta med hållbar utveckling i samhället. Att verka på ett ohållbart sätt är inte längre accepterat. En viktig aktör i hur hållbarhetsarbete utvecklas i världen i allmänhet, och i Sverige i synnerhet, är FN. Idag är det över 30 år sedan FN:s världskommission för miljö och utveckling, även kallad Brundtlandkommissionen, först definierade hållbar utveckling som: “ ... en utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov” (Svenska FN-förbundet, 2016). I den

här definitionen inkluderas såväl sociala aspekter som miljöarbete och ekonomi. Definitionen är idag allmänt etablerad, men har stött på kritik för att vara otydlig och inneha en vag innebörd samt rikta sig till en alltför bred publik (Ott, Muraca & Baatz, 2011). Den har även ifrågasatts då den anses försumma behovet av att bevara och vårda naturen till fördel för en ekonomisk tillväxt. Trots detta togs samma definition i bruk när FN:s miljö- och utvecklingsprogram Agenda 2030 skapades hösten 2015. Agendan består av 17 övergripande hållbarhetsmål som varje medlemslands regering ansvarar för att arbeta mot att uppfylla fram till år 2030. Genom de 17 hållbarhetsmålen – och dess 169 delmål – styr FN i förlängningen hur hållbarhetsarbete sker både nationellt i Sverige och lokalt i olika svenska kommuner (Svenska FN-förbundet, u.å).

Hållbarhetsarbete och hållbar utveckling går dock inte att skilja åt från hållbarhetskommunikation. Hållbarhetskommunikation kan beskrivas som en global och social process som, i ett slags samarbete med massmedia, återkommande lyfter fram argument för ett bättre socialt, ekonomiskt och miljömässigt liv (Ziemann, 2011). Själva kommunikationsaspekten är en förutsättning för att hållbarhetsarbete över huvud taget ska kunna implementeras – om hållbar utveckling inte kommuniceras riskerar hela fenomenet att bli förbiset. Med andra ord är det *vad* som kommuniceras och *hur* kommunikationen sker som främst styr hållbarhetsdiskurser. Hållbarhetskommunikation kan därmed ses som en typ av strategisk kommunikation (Ziemann, 2011). Strategisk kommunikation definieras vanligtvis som en organisations medvetna kommunikationsinsatser för att nå sina övergripande mål (Hallahan, Holtzhausen, Van Ruler, Verčič & Sriramesh, 2007; Falkheimer & Heide, 2011). Fredriksson och Pallas (2011) utgår istället från ett neoinstitutionellt perspektiv och anser att strategisk kommunikation sker för att det förväntas av omvärlden, och inte alltid för att nå särskilda mål. Det här är två motstridiga definitioner av begreppet, men i grunden handlar det om att den neoinstitutionella teorin ser normer, regler och föreställningar som influenser från omvärlden som påverkar organisationers strategiska kommunikationsinsatser. För att organisationer ska kunna ses som legitima och nå anseende hos sina intressenter sker ofta en likriktning av kommunikationen (Fredriksson & Pallas, 2011). Den här homogeniseringsprocessen brukar benämnas institutionell isomorfism (DiMaggio & Powell, 1983). Vår studie utgår från den neoinstitutionella definitionen av strategisk kommunikation.

1.2 Problemformulering

Fredriksson och Pallas (2011) menar att den forskning som är dominerande inom fältet strategisk kommunikation nästan aldrig ifrågasätter eller kritiskt granskar rådande idéer om kommunikation som ett strategiskt medel. Sällan hamnar de likheter med vilka organisationer kommunicerar i forskningens fokus, utan det är snarare särskiljande drag som får utrymme. Den neoinstitutionella teorin är frekvent återkommande inom de flesta discipliner som relaterar till organisationer, men antalet analyser gällande strategisk kommunikation från ett neoinstitutionellt perspektiv är skrävt (Fredriksson & Pallas, 2011).

Vidare menar Jacobsson (2019) att kommunikationens roll i formandet och etablerandet av hållbarhet i allmänna offentliga diskurser behöver mer analytisk uppmärksamhet. När det gäller tolkningar av allmänna diskurser, som till exempel hållbarhetsdiskurser, är de en bidragande faktor till hur institutionaliserade regleringar uppfattas och accepteras i samhället (Brand, 2011). Tolkningarna får enligt Brand (2011) också vissa maktstrukturer och intressefaktorer att verka legitima, medan andra ses som illegitima. Den svenska regeringen och andra offentliga organisationer spelar alltså en stor roll i hur hållbar utveckling legitimeras i samhället. Genom sin externa kommunikation är det i mångt och mycket även landets kommuner som sätter agendan för hur hållbarhetsarbete ska kommuniceras – och i längden vilken konstruktion av hållbarhetsbegreppet som ska gälla i samhällsdebatten.

Tidigare forskning påvisar alltså att det saknas studier om kommunikativ likriktning inom strategisk kommunikation, vilket skapar kunskapsluckor i fältet (Fredriksson & Pallas, 2011). Diskursanalys som metod är också relativt ovanligt, trots att diskursanalytiska studier anses öppna upp för nya sätt att förstå forskningsfältet och den strategiska kommunikationens roll i samhället på (Möllerström & Stenberg, 2014). Detta gör det intressant för oss i vår studie att använda oss av ett neoinstitutionellt perspektiv för att undersöka hur hållbarhetsdiskurser ser ut på global nivå, och hur kommunikationen tar sig uttryck lokalt.

1.3 Syfte och frågeställningar

Studien syftar till att analysera hur FN konstruerar diskurser kring hållbarhet i Agenda 2030 samt om, och i så fall i vilken utsträckning, dessa diskurser reproduceras i Helsingborgs stads hållbarhetskommunikation. Vidare syftar studien till att undersöka hur hållbarhetsdiskurser används av staden för att legitimera stadsförnyelseprojektet H+. Genom en kritisk diskursanalys ämnar vi öka kunskapen om hur kommunikativ likriktning mellan institutioner upprätthåller etablerade föreställningar om hållbar utveckling i samhället. Därigenom kommer denna studie bidra med ny kunskap till forskningsfältet strategisk kommunikation. Syftet mynnar ut i följande frågeställningar:

- ❖ Hur ser konstruktionen av hållbarhetsdiskurser ut i FN:s Agenda 2030 och vilken roll har agendan spelat i hur hållbarhetsbegreppet idag konstrueras i Helsingborgs stads kommunikation?
- ❖ Hur använder Helsingborgs stad hållbarhetsdiskurser i sin externa kommunikation för att legitimera stadsförnyelseprojektet H+?
- ❖ Hur framställs hållbarhetsdiskurser i Helsingborgs Dagblad och vad kan framställningen få för implikationer för legitimeringen av stadsförnyelseprojektet H+?

1.4 Fallbeskrivning

Världens ledare beslutade sig år 2015 för att arbeta för och styra världen mot en mer hållbar utveckling. Strax därefter trädde FN:s Agenda 2030 i kraft, vilken beskrivs som den mest framåtsträvande och ambitiösa planen för hållbarhet som någonsin har antagits av världens länder (Svenska FN-förbundet, u.å). FN är en aktör med global makt och legitimitet och torde därmed ha stort inflytande i hur länder och städer arbetar med hållbarhet. I förlängningen innebär detta att Agenda 2030 troligtvis har vissa implikationer också på lokala organisationer hållbarhetskommunikation.

En lokal aktör som har höga ambitioner gällande hållbarhetsarbete är Helsingborgs stad. För tredje året i rad har staden utsetts till Sveriges bästa miljökommun

för sina hållbara handlingsplaner, mål och strategier (Aktuell Hållbarhet, 2019). Vidare har Helsingborgs stad som mål att växa med 40.000 invånare fram till 2035. För att nå det här målet har staden initierat stadsförnyelseprojektet H+. Planen är att fyra nya stadsdelar ska byggas: Oceanhamnen, Gåsebäck, Universitetsområdet och Husarområdet. Hela projektet genomsyras av ett fokus på social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet, vilket kan härledas tillbaka till FN:s hållbarhetsdefinition från Brundtlandkommissionen och Agenda 2030. Helsingborgs stad bjöds även nyligen in till FN-konferens för att dela med sig av sina initiativ för att nå en hållbar stad. Där lyfte de bland annat fram sitt Livskvalitetsprogram, som är ett av stadens styrdokument för arbetet med miljö och folkhälsa (Johansson, 2019, 15 april).

Att gå från global till lokal nivå i analysen kan tyckas vara ett stort steg. Anledningen till att vi väljer att utesluta det nationella och regionala planet är dels på grund av studiens begränsade omfattning. Helsingborgs utmärkelse till bästa miljökommun och deras stora stadsförnyelseprojekt, som präglas av ett hållbarhetsfokus, gör det också extra intressant att undersöka hur hållbarhetskommunikationen ser ut i Sveriges bästa miljökommun och vilka diskurser som dominerar i den.

1.5 Avgränsningar

Denna studie avgränsas till ett kommunikativt perspektiv. Studien bygger på en diskursanalytisk ansats för att förstå konstruktionen av hållbarhetsbegreppet. Därmed är studien också avgränsad till att analysera och identifiera hållbarhetsdiskurser inom FN:s globala hållbarhetsmål och Helsingborgs stads hållbarhetskommunikation, vilken inkluderar stadsförnyelseprojektet H+. Vi anser framför allt att det är intressant att undersöka maktbärande institutioner i samhället i vår diskursanalys och har därför valt att avgränsa vår studie till att undersöka hållbarhetskommunikationen från ett sändarperspektiv.

2. Tidigare forskning

Tidigare forskning kring hållbarhetskommunikation och isomorfism i offentliga verksamheter är relativt smal. De flesta studier berör exempelvis kommunikativt strategiarbete eller sätt att effektivisera kommunikationen på. I följande avsnitt lyfts befintlig forskning om FN:s globala hållbarhetsmål, institutionell diskursstyrning, CSR och isomorfism fram för att tydliggöra den aktuella vetenskapliga grund studien vilar på.

2.1 FN:s Agenda 2030

En grundläggande del av vår studie cirkulerar kring FN:s Agenda 2030 och de globala hållbarhetsmålen som finns i den. Den nya agendan ersatte år 2015 de gamla milleniemålen, som också de handlade om hållbar utveckling. Briant Carant (2017) genomför i sin studie en diskursanalys av både milleniemålen och de nya hållbarhetsmålen från 2015 för att undersöka hur utvecklingen har sett ut. I studien påtalas att de nya målen från 2015 cirkulerar kring tre huvudsakliga teman: Folket, planeten och vinster. Briant Carant (2017) konstaterar också två andra saker som är aktuella för vår egen studie: För det första att både milleniemålen och de globala hållbarhetsmålen främst består av övertygande retorik ämnad att plocka politiska poäng, och för det andra att de fungerar som ett opportunistiskt medium genom vilket olika maktintressen kan legitimeras. På grund av den här ytligheten menar Briant Carant (2017) att målen aldrig kommer fungera för att genomdriva verkliga förändringar.

Ett liknande resonemang står att finna i en artikel av Stafford-Smith (2014), där författaren kritiserar de nyligen framtagna (men ej ännu lanserade) globala hållbarhetsmålen för att vara alldeles för ofokuserade, breda och svåra att skapa kvantitativa resultat av. Stafford-Smith (2014) hävdar att målen inte borde vara fler än tio och att varje mål inte borde ha fler än fem eller sex olika delmål. Dessutom menar

författaren att målen på grund av sin otydlighet i flera fall motverkar varandra. Genom att försöka uppfylla ett riskerar möjligheten att uppfylla ett annat att försvinna (Stafford-Smith, 2014).

Det finns dock delade meningar om målens effektivitet när det gäller implementeringspotential. I en fallstudie av Fleming, Wise, Hansen och Sams (2017) kritiseras till en början FN:s globala hållbarhetsmål för att vara svåra att implementera i praktiken. Men när författarna tittar närmare på just implementeringen av målen i ett australiensiskt laxföretag, kan de trots detta dra två huvudsakliga slutsatser som talar för målens effektivitet. Dels konstateras det att företagets och de anställdas egna värderingar skapar en positiv bild av hållbarhetsmålen, och att företaget och dess anställdas medvetenhet om FN-målen skapar nya implementeringssätt också av mål som inte direkt relaterar till företagets verksamhet (Fleming et al., 2017). I rätt kontext och med rätt förutsättningar torde därför Agenda 2030 kunna inspirera till hållbara förändringar, också i ett vinstdrivande företags arbete.

2.2 Institutionell diskursstyrning

Möllerström (2011) menar att kommuner för att locka investeringar och attrahera inflyttning både använder sig av rent fysiska omvandlingar av stadsrummet och av styrning av människors föreställningar om staden som koncept. Hult och Larsson (2016) varnar i sin studie av Göteborgs stads strategiska klimatprogram för att för mycket ekologisk styrning från statligt håll kan motverka möjligheten till miljömässigt goda förändringar hos medborgarna (Hult & Larsson, 2016). För att kommunicera hållbarhet på ett effektivt och långsiktigt sätt argumenterar författarna för att det istället krävs en god balans i diskursstyrningen, samtidigt som det blir viktigt att inte fastna i kommunikation *om* hållbarhetskommunikation. Också i en studie av Lischinsky och Sjölander (2014), där pressreleaser från både statliga och privata företag analyserades, konstaterar författarna att viktiga miljömässiga frågor och förändringar ofta går förlorade i organisationernas strävan efter att kommunicera strategiskt kring sitt miljöarbete.

Att institutioner har stor makt i formandet av samhälleliga diskurser konstaterar också Lundqvist (2004) i sin studie. Den aktör som ligger bakom en ny, diskursiv utveckling är enligt Lundqvist (2004) helt avgörande för hur mycket formativ makt

diskursen i fråga får. Diskursintroduktioner som sker av regeringen genererar exempelvis ofta ett skifte i både tanke- och talprocesser inom och mellan olika sektorer (Lundqvist, 2004). Särskilt i den svenska diskursen kring hållbarhet blir implementeringen av systematiska förändringar svåruppnådd på lokalt plan om diskursintroduktionen inte har kommit uppifrån, vilket Lundqvist (2004) menar delvis beror på att den svenska hållbarhetsdiskursen strävar efter att jämställa hållbar utveckling med ekologisk modernisering.

2.3 CSR och isomorfism

Eftersom hållbarhetsfrågor är en gren inom Corporate Social Responsibility (CSR) (Thøger Christensen, Morsing & Thyssen, 2013), kan en organisations hållbarhetskommunikation även klassas som CSR-kommunikation. Tang, Gallagher och Bie (2015) antar ett institutionellt perspektiv när de undersöker hur ledande organisationer i USA och Kina kommunicerar CSR på sina hemsidor. Forskarna har genomfört två studier, i vilka de kommit fram till olika resultat.

I den första studien fastslås att organisationerna i USA kommunicerar på ett standardiserat och harmoniserat sätt kring CSR. Kommunikationen anses även vara omfattande, som en slags all inclusive-lösning, då den täcker de flesta aspekter av CSR. I motsats till detta visar de kinesiska organisationerna upp en mer särpräglad kommunikation som allt som oftast synliggörs i formella CSR-policys, men utan förklaringar till hur CSR praktiseras i organisationerna (Tang et al., 2015).

I en uppföljande studie, fyra år senare, är resultatet ett helt annat. Istället för en blandad kommunikation, som tidigare har präglat de kinesiska organisationerna, visas en homogen kommunikation upp. Resultatet visar också att kommunikationen länderna emellan blivit likartad, med samma tolkningar och förklaringar kring CSR. Tang et al. (2015) menar att den här förändringen och likriktningen kan förklaras av institutionalisering i form av både tvingande och imiterande isomorfism. Enligt forskarna har CSR-kommunikationen institutionaliserats främst genom tvingande isomorfistiska krafter. Såväl internationella som nationella riktlinjer ställer krav på organisationer att presentera exempelvis årliga hållbarhetsrapporter, vilket skapar tvingande isomorfism. Institutionaliseringen kan också härledas till imiterande isomorfism, då allt fler av de ledande organisationerna i Kina verkar på global nivå

och därför behöver anpassa sig till omvärlden för att nå legitimitet på marknaden. Genom att imitera västerländska organisationer som är framstående inom CSR-kommunikation kan även de kinesiska organisationerna nå legitimitet (Tang et al., 2015).

Andra studier har kommit fram till liknande resultat. Shabana, Buchholtz och Carroll (2017) visar exempelvis i sin undersökning att institutionaliserade processer spelar en stor roll i hur CSR och hållbarhet rapporteras. Författarna klargör att CSR-rapportering har kommit att förändras över tid, och att detta kan förklaras genom olika slags isomorfistiska krafter. I en trestegsmodell synliggörs utvecklingen hur organisationers CSR-arbete rapporteras. Utvecklingen har gått från defensiv rapportering som ett resultat av tvingande isomorfism, till proaktiv rapportering och normativ isomorfism, för att slutligen landa i imiterande rapportering som grundar sig i imiterande isomorfism. I och med detta menar Shabana et al. (2017) att organisationers redovisning av CSR-arbete tidigare har varit en följd av formella krav i samhället, men att det nu finns förväntningar och normer att företag ska dela med sig av sitt ansvarstagande. I förlängningen innebär detta att det är kostsamt för organisationer att inte hoppa på CSR-tåget. Vidare anses CSR vara ett effektivt verktyg för att få legitimitet, och det gör att de mest legitima organisationerna imiteras av konkurrenter för att de ska nå samma framgång (Shabana et al., 2017).

3. Teoretisk referensram

I följande avsnitt presenteras de teorier som utgör ramverket och grunden för analysen av det empiriska materialet. Först introduceras neoinstitutionell teori och isomorfism, följt av en kort redogörelse för Foucaults diskursperspektiv, vilket har väglett och inspirerat många av de diskursanalytiska angreppssätten. Därefter preciseras och förklaras studiens huvudsakliga teoretiska grund, den kritiska diskursanalysen. Avslutningsvis presenteras teorin om aspirerande kommunikation och hur dess grundkoncept kan komplettera vår analys. I flera delar berörs endast de mest centrala teoretiska utgångspunkterna, som sedan vidareutvecklas och kontextualiseras i analysen.

3.1 Neoinstitutionell teori och isomorfism

Enligt Eriksson-Zetterquist (2009) är en central tanke inom den neoinstitutionella teorin att alla organisationer påverkar varandra, och särskilt organisationer som befinner sig inom samma fält eller bransch. Teorin ämnar förklara varför organisationer uppvisar likheter i hur deras praktiker och strukturer ser ut. En förståelse för den här processen skapas främst utifrån hur omgivningen och institutioner påverkar organisationer eftersom det finns vissa rådande förväntningar och föreställningar i samhället kring hur organisationer bör handla. Strävan efter att tillfredsställa omvärldens villkor och förväntningar resulterar i att organisationer anpassar sig och tenderar att uppvisa likheter sinsemellan. Organisationer som anpassar sig uppnår helt enkelt en slags legitimitet och acceptans från omvärlden (Eriksson-Zetterquist, 2009). Den här homogeniseringsprocessen kallas av DiMaggio och Powell (1983) för institutionell isomorfism. Författarna ifrågasätter den betydande homogenitet som finns bland organisationers handlingar och strukturer idag. Vidare menar de att institutionell isomorfism kan förklaras utifrån tre olika former: tvingande, imiterande och normativ.

Den tvingande isomorfismen uppstår genom formella och informella krav som omgivningen har på organisationen. Kraven på anpassning kan komma från externa aktörer organisationen i fråga är beroende av, men även genom kulturella förväntningar i samhället som organisationen verkar i. Kraven kan tvingas fram genom lagar och regler från staten, eller vara mindre explicita – men lika starka – exempelvis genom ideella organisationers påtryckningar (DiMaggio & Powell, 1983). Tvingande isomorfixiska krafter har mycket gemensamt med det som kallas för diskursstyrning, vilket beskrivs närmare i avsnitt 3.2.

Den imiterande isomorfismen handlar istället om att organisationer härmar andra organisationer eller konkurrenter på grund av osäkerhet. Osäkerheten kan grunda sig i att organisationen verkar utan tydliga mål, att nya problem uppstår, eller att en omfattande förändring sker i omvärlden. När denna osäkerhet uppstår söker sig organisationer till andra organisationer som anses vara framgångsrika och mer legitima och imiterar dessa för att anamma deras framgångsrecept. Ofta sker imitationen utan hänsyn till hur väl det passar den egna verksamheten och om det faktiskt medför en ökad effektivitet (DiMaggio & Powell, 1983).

Den tredje typen av isomorfism är den normativa isomorfismen som har sin grund inom professionalisering. Professionalisering ses här som en yrkesgrupps kamp för att samordna tillvägagångssätt och villkor inom yrket, och därigenom skapa legitimitet och styrmedel. Det finns två huvudsakliga aspekter av professionalisering som leder till normativ isomorfism. Den första aspekten är likartade utbildningar, vilket medför att akademiker skaffar samma typ av kunskap och tanke-sätt. Det här resulterar i att organisationer formas på liknande vis. Den andra aspekten handlar om tillväxt och utveckling av professionella yrkesnätverk. Inom nätverken sprids idéer och kunskap som bidrar till, och reproducerar, de normer som individerna haft sedan sin utbildning. På detta vis skapas normer kring professioner och arbetssätt (DiMaggio & Powell, 1983).

Fredriksson och Pallas (2011) använder ett neoinstitutionellt perspektiv på strategisk kommunikation och menar att liksom organisationer anpassar sig till omvärlden och strävar efter att följa regler, normer och föreställningar, gäller detta även organisationers strategiska kommunikation. Organisationer kommunicerar på lik-

nande sätt för att tillfredsställa omvärlden, samt nå legitimitet, anseende och trovärdighet bland intressenter. Denna slags harmonisering och likriktning av kommunikativa aktiviteter är ett exempel på institutionalisering (Fredriksson & Pallas, 2011).

3.2 Foucaults perspektiv på diskursanalys

Foucault är den person som är starkast förknippad med diskursanalys (Winther Jørgensen & Phillips, 2000) och för att skapa en övergripande förståelse för den diskursanalytiska studiens utformning tar vi därför avsprång i hans teorier. Det är också i Foucaults idéer som den kritiska diskursanalysen, vilken vi kommer att presentera i nästa avsnitt, har sina rötter (Winther Jørgensen & Phillips, 2000). Foucault har visserligen inspirerat och väglett mycket av forskningen inom det diskursanalytiska fältet, men han har inte skapat några konkreta verktyg för textnära analys (Bergström & Ekström, 2018), varför vi ämnar använda hans teorier som ett mer övergripande perspektiv.

Enligt det foucauldianska perspektivet kan diskursanalyser belysa aspekter såsom makt, kunskap och diskurser. Något som är centralt i Foucaults synsätt är hur diskurser begränsar och legitimerar vad som anses vara sant eller falskt (Winther Jørgensen & Phillips, 2000). Diskurser är dynamiska, föränderliga system vilka reglerar och legitimerar vissa kunskaper medan de utestänger andra genom så kallade utestängningsmekanismer. Utestängningsmekanismer resulterar i begränsningar för vissa och möjligheter för andra. I praktiken innebär detta att diskurser kontrollerar människors tänkande och handlande, och därmed innehar stor makt (Bergström & Ekström, 2018). Makt ses inte som enbart negativ eller hämmande, utan även som produktiv, då den skapar diskurser och social ordning i samhället (Foucault, 1980, refererat i Winther Jørgensen & Phillips, 2000). Det finns obegränsat med sätt att uttrycka sig på inom en diskurs, men det som kommer till uttryck är ofta repetitivt och identiskt med vad som har sagts tidigare. Det skapar en slags koherens, och kan ses som styrkan i diskursen (Winther Jørgensen & Phillips, 2000). När något uttrycks i tal och skrift på ett visst sätt upprepade gånger får det ett starkt fäste, och till slut kommer diskursen att ses som sanning (Möllerström, 2011).

3.3 Kritisk diskursanalys

Den kritiska diskursanalysen är enligt Boréus och Seiler Brylla (2018) ett brett fält utvecklat av språkvetare. Ansatserna vilar därför på en grund inom lingvistik, vilket blir tydligt i analyser av texter då språkvetenskapliga idéer och metoder används. Den uttryckliga grunden inom lingvistik och språkvetenskapen särskiljer den kritiska diskursanalysen från andra diskursanalytiska ansatser. Därtill har inriktningen även ett ursprung i samhällskritiska teorier, vilket gör att kritiska diskursanalyser ofta innehar tolkningar av maktförhållanden eller utgår från någon typ av maktfråga (Boréus & Seiler Brylla, 2018). Diskurser både konstituerar den sociala världen och konstitueras av olika sociala praktiker i ett så kallat dialektiskt förhållande (Winther Jørgensen & Phillips, 2000).

3.3.1 Faircloughs kritiska diskursanalys

Enligt Winther Jørgensen och Phillips (2000) är Norman Fairclough den författare inom kritisk diskursanalys som har mest välutvecklade teorier, metoder och specifika verktyg för forskning inom kommunikation. Författarna menar även att Faircloughs arbetssätt inriktar sig på mer textorienterad diskursanalys och de lingvistiska elementen i en text.

En av målsättningarna med Faircloughs teorier är att analysera texter för att se hur sociala konflikter och maktförhållanden uttrycks genom språket, och hur skillnader och motstånd framträder. Det kritiska i Faircloughs diskursanalys handlar om att noga undersöka och granska det innehåll som finns i texter samt det sociala sammanhanget de finns i (Boréus & Seiler Brylla, 2018). Fairclough pekar på att diskurser är viktiga att analysera eftersom de innehåller och uttrycker olika slags föreställningar och idéer om hur något är eller borde vara. Därmed bidrar diskurser till att skapa vissa system om hur man bör tänka om någonting (Boréus & Seiler Brylla, 2018). Det här kan liknas med Foucaults synsätt om regelprocesser och utestängningsmekanismer, vilket diskuterades i avsnitt 3.2. Med detta sagt bidrar språk användning och diskurser till att konstituera sociala identiteter, sociala relationer och betydelse- och kunskapssystem, dock har de olika grad av framträdande i olika situationer (Fairclough, 1993).

3.3.2 Faircloughs tredimensionella modell

Faircloughs tredimensionella modell fungerar som ett analytiskt ramverk vid textorienterad analys och lämpar sig väl för forskning inom samhällsvetenskap och kommunikation. Modellen består av tre analysdimensioner (Fairclough, 1995a):

1. Text – lingvistisk analys. Genom att studera ordval, grammatik och språkets uppbyggnad går det att se hur språket konstruerar diskurserna.
2. Diskursiv praktik – analysen fokuseras på hur texter har producerats genom användandet av redan existerande diskurser, genrer och stilar, samt hur texter konsumeras.
3. Social praktik – analys av de sociala strukturerna och normerna i samhället som bidrar till skapandet av diskurserna.

Fairclough menar att diskurser både konstruerar och konstrueras av sociala praktiker som består av både diskursiva och icke-diskursiva delar. I den sociala praktiken krävs det att analysen rör sig bort från texten och istället ser till samhällsstrukturerna och andra icke-diskursiva delar. Dessa bör då kompletteras med kulturteori och andra sociologiska teorier för att skapa en riktig förståelse (Winther Jørgensen & Phillips, 2000). I och med att vår studie enbart behandlar den kommunikativa aspekten har vi valt att fokusera på de två första dimensionerna och inte analysera den tredje nivån. Enligt Boréus och Seiler Brylla (2018) är det få kritiska diskursanalytiska studier som faktiskt arbetar enligt alla nivåer i modellen.

Vidare finns det i den kritiska diskursanalysen två olika nivåer av intresse: den kommunikativa händelsen och diskursordningen. Den kommunikativa händelsen handlar om språkbruket, och kan exempelvis vara en artikel eller ett tal. Den kommunikativa händelsen har i sig självt tre olika dimensioner som följer den tredimensionella modellen; (1) den är en text i form av tal eller skrift, (2) den är en diskursiv praktik som involverar produktion och tolkandet av en text, (3) den är en social praktik (Winther Jørgensen & Phillips, 2000).

Den andra nivån är diskursordningen, vilken är summan av de olika diskurstyper som används av en institution, och relationen mellan dem (Fairclough, 1993). Det finns vissa bestämda diskursordningar som återfinns inom särskilda områden, exempelvis inom nyhetsmedia (Fairclough, 1992). Diskursordningar innehåller tre

olika delar: genrer (sätt att agera), diskurser (sätt att representera) och stilar (sätt att vara). Dessa delar kontrollerar hur möjligheterna ser ut för språkanvändningen och dess varians inom diskursordningen (Fairclough, 2010). Genrer påverkar textens struktur, exempelvis kan genren intervju förväntas innehålla vissa diskursiva mönster och strukturer. Diskurser är det som främst har inverkan på hur man skriver eller talar om något i ett bestämt sammanhang, alltså har de en stor innehållspåverkan. Stilen anses istället vara ihopkopplad med den interpersonella aspekten av texter, som exempelvis om en text har informella eller formella inslag (Boréus & Seiler Brylla, 2018).

För att göra en diskursanalys enligt Faircloughs tredimensionella modell krävs analytiska verktyg, vilket är något som det finns gott om inom kritisk diskursanalys (Winther Jørgensen & Phillips, 2000). I nästa avsnitt presenteras de verktygsväl som har gjorts för den här studien.

3.4 Den kritiska diskursanalysens verktygslåda

Diskursanalysen har inga givna ramar för genomförandet av analys, utan behöver skräddarsys för att kunna ta sig an det empiriska materialet (Winther Jørgensen & Phillips, 2000). Då vårt material består av olika texter finns det en god grund för oss att anpassa vår verktygslåda till att kunna analysera dessa. Vi kommer kortfattat presentera de olika verktygen här nedan för att sedan vidareutveckla dem i analysen.

3.4.1 Nyckelord

Enligt Boréus och Seiler Brylla (2018) är nyckelord centrala och extra värdefulla inom en kommunikativ händelse. Det är ord som förekommer frekvent, är kontextberoende för sin betydelse och som ofta präglar diskursen. Nyckelorden har en förmåga att uttrycka föreställningar och tänkande hos hela grupper eller tidsepoker. Ett annat kännetecken är att användandet av nyckelord kan leda till nya betydelser och ordbildningar, vilket tyder på deras viktiga kärnfunktion. Dessa ord befinner sig ofta i en semantisk kamp; en strid om ordens betydelse och benämning. Exempel på ord som anses vara nyckelord är "frihet", "fred" och "demokrati" (Boréus & Seiler Brylla, 2018, s. 324). Nyckelord är extra viktiga för att identifiera diskurser

och deras konstruktion. Av ovan nämnda anledningar förespråkar Boréus och Seiler Brylla (2018) att undersöka nyckelord i en kritisk diskursanalys.

3.4.2 Transitivitet

Analysen av transitivitet belyser hur olika processer beskrivs i texten och hur dessa förbinds eller inte förbinds med subjekt och objekt. I en sats där agenten som utför processen är dold fräntas dennes ansvar för händelsen (Winther Jørgensen & Phillips, 2000). Ett exempel är meningen *kommunen under granskning*, där agenten inte nämns och därmed inte tillskrivs ansvar eller är synlig som avsändare. Processer kan även inneha andra aktörer, eller deltagare, som blir påverkade av händelserna. Vidare kan alla typer av deltagare bli osynliga i texten om verb eller adjektiv formas om till substantiv i något som kallas för nominalisering (Boréus & Seiler Brylla, 2018). Vi anser att transitiviteten med dess aspekter är intressant att analysera eftersom det möjliggör en kartläggning av hur vissa processer framhävs, medan andra blir ofullständiga i sin förklaring och kanske rentav döljs inom en diskurs.

3.4.3 Modalitet

Begreppet modalitet handlar om hur en text framställs för läsaren, och författarens grad av instämmande med texten. En analys som undersöker modalitet intresserar sig för huruvida element i en text presenteras som sanningar eller självklarheter. Detta säger något om förhållningssättet som författaren har till sitt uttalande (Winther Jørgensen & Phillips, 2000). Ofta kan detta komma till uttryck i påståenden. Följande mening visar hur ett påstående ses som sanning: *“Företag som är framgångsrika på internet arbetar med...”*. Meningen kunde istället ha varit utformad på följande vis: *“Företag som är framgångsrika på internet verkar arbeta med...”*. Genom att porträttera element i en text på ett visst sätt, alltså skillnader i modaliteten, kan något därmed framstå som sant eller mindre sant (Fairclough, 2003). Ord som *kanske*, *liksom* eller *lite* uttrycker en större osäkerhet och författaren tar genom sådana ordval ett visst avstånd till sitt påstående. Om författaren instämmer till fullo i sitt påstående infaller en hög grad av affinitet. Om författaren inte gör detta, utan istället uttrycker osäkerhet blir affiniteten låg (Winther Jørgensen & Phillips, 2000). Genom att undersöka modaliteten i det empiriska materialet kan vi

se vad som framställs som sanning, vilket kan spegla graden av auktoritet hos avsändaren.

3.4.4 Intertextualitet

Enligt Fairclough handlar intertextualitet om hur texter bygger på andra texter, där element från en text införlivas i en annan. Fokus inom intertextualitet ligger på texters heterogenitet. Det kan finnas uppenbara relationer och kopplingar till andra texter genom att texten explicit, genom exempelvis citattecken, hänvisar till en annan text. Det här kallar Fairclough för manifest intertextualitet (Fairclough, 1992). Sådan intertextualitet kan återfinnas i exempelvis vetenskapliga artiklar genom referenser. Intertextualitet kan också säga någonting om hur en text har utvecklats över tid. Enligt Faircloughs beteckning på intertextualitet kan den ses som ett uttryck för språkets kontinuitet eller förändring, stabilitet eller instabilitet. Förändring skapas när en text använder befintliga texter och diskurser på nya, kreativa sätt (Winther Jørgensen & Phillips, 2000). Genom att undersöka intertextualitet i vår analys kan vi få kunskap om vad som reproduceras mellan olika texter. För att återknytta till Foucaults utestängningsmekanismer i avsnitt 3.2 kan intertextualitet också ge kunskap om det repetitiva i en diskurs, och vad som därigenom anses vara sant eller säkert.

3.4.5 Interdiskursivitet

Interdiskursivitet handlar om diskurser som bildas genom en kombination av element från olika diskursordningar (Fairclough, 1992). Som tidigare nämnts innehåller en diskursordning genrer, diskurser och stilar, och en analys av interdiskursiviteten avser därför att undersöka hur alla dessa element fungerar tillsammans i en text (Fairclough, 2003). Om flera olika typer av diskurser kan identifieras i samma kommunikativa händelse kan det vara ett tecken på förändringar av sociala strukturer, medan låg interdiskursivitet kan ses som ett tecken på det motsatta (Fairclough, 1992). Genom att analysera interdiskursiviteten i texter är det alltså möjligt för oss att se om de innehåller och bygger på olika typer av diskurser.

3.5 Aspirerande kommunikation

I denna studie har analysen en kritisk utgångspunkt och kommer genomföras på ett textnära vis. Vi anser det därför vara viktigt att här som motvikt till de teorier vi redogjort för hittills också föra in teorin om det som Thøger Christensen et al. (2013) kallar *aspirational talk*. Vi väljer istället att översätta begreppet till *aspirerande kommunikation*. Thøger Christensen et al. (2013) kritiserar tidigare forskning om CSR-kommunikation för att vara alltför fokuserad på att det som kommuniceras också måste speglas i handlingar. Författarna argumenterar för att det sätt på vilket en organisation kommunicerar CSR stimulerar till positiv social förändring och att detta sker oavsett om organisationers handlingar lever upp till vad som kommuniceras eller inte. För att det här perspektivet ska kunna tas på CSR-kommunikation behöver kommunikation därför ses som konstituerande, och kommunikativa insatser antas därmed vara värda någonting i sig själva – inte bara i relation till praktiska CSR-handlingar (Thøger Christensen et al., 2013). Vidare ses språket i det här perspektivet som subjektivt och skapande. Det är alltså genom kommunikation som organisationer och deras verklighetsuppfattningar formas (Thøger Christensen et al., 2013).

Thøger Christensen et al., 2013 antar här en ganska ovanlig ståndpunkt, eftersom det CSR-inriktade forskningsfältet vanligtvis ser kommunikation som underordnat handlingar: Socialt ansvarstagande ska *genomföras*, inte bara talas om. Genom att istället se språket och kommunikationen i sig själv som värdeskapande frångår författarna tanken om kommunikation som endast beskrivande av verkligheten. Den här konstituerande synen på språk gör också att CSR-uttalanden anses representera särskilda ideal, vilka organisationer genom kommunikationen förbinder sig till att uppfylla i framtiden (Thøger Christensen et al., 2013). Aspirerande kommunikation cirkulerar alltså främst kring ideal eller framtida intentioner, vilket gör att specifika handlingar eller mer mätbara målsättningar ofta utesluts ur det som kommuniceras (Thøger Christensen et al., 2013). När målsättningar existerar är de ofta vaga och därigenom öppna för både tolkning och vidareutveckling.

Författarna liknar organisationer vid individer, vilka måste leta efter svar på grundläggande frågor genom att artikulera hur de ser på sig själva och sin roll i världen (Thøger Christensen et al., 2013). En del av dessa svar kan härledas till de

normer, regler och institutionaliseringar som finns i samhället, och som påverkar organisationers uppförande. Men det är också genom reproduktionen och artikuleringen av dessa sociala standarder som organisationer förstår och formar sig själva (Thøger Christensen et al., 2013).

Det är inte alltid aspirerande CSR-kommunikation är att föredra, men författarna menar att den här typen av kommunikation har potentialen att leda till positiv förändring. Eftersom mycket av vårt material är framtidsorienterat, till exempel i form av visioner och målsättningar, blir teorin om aspirerande kommunikation en viktig del i att skapa en nyanserad analys.

4. Metod

I detta avsnitt redogörs för studiens metodologiska grunder. Inledningsvis behandlas studiens vetenskapsteoretiska ansats och hur denna ligger till grund för studiens utgångspunkter. Därefter följer en redogörelse för den diskursanalytiska ansatsen och motivering av analysmetoden. Vidare förklaras tillvägagångssättet för insamlingen av studiens empiriska material och för genomförandet av analysen. Till sist presenteras en metodologisk reflektion och en redogörelse för hur studien kan anses uppnå den kvalitativa forskningens kvalitetskriterier.

4.1 Vetenskapsteoretisk ansats

I den här uppsatsen antar vi en socialkonstruktionistisk ontologisk grund, vilket innebär att vi utgår från att språket skapar uppfattningar om verkligheten (Bryman, 2011). Vårt insamlade material ser vi därmed som en avspeglning av verkligheten och inte som en faktisk verklighet. Vår epistemologiska utgångspunkt avgör istället hur vi tar till oss kunskap. Vi utgår från intentionalismen, inom vilken det antas att en handlings betydelse avgörs av den som utför handlingen (Åkerström, 2014). Med andra ord har vi i vår studie främst ett sändarperspektiv, där fokus ligger på vilket budskap texterna försöker förmedla till läsaren. När strategisk kommunikation studeras utifrån ett intentionalistiskt perspektiv fokuseras studien ofta på en specifik aspekt av organisationens kommunikation, vilket i sin tur möjliggör ett resultat men utesluter andra (Åkerström, 2014). Intentionalismen handlar alltså i grunden om forskarens egna betydelsetolkningar, vilket innebär att vår analys främst kommer utgå från de beskrivningar och tolkningar vi själva gör av materialet.

4.2 Den omtvistade kvalitativa fallstudien

Vi har valt att göra en fallstudie baserad på FN:s globala hållbarhetsmål och Helsingborgs stads hållbarhetskommunikation. Flyvbjerg (2001) förespråkar fallstudier inom samhällsvetenskapliga studier eftersom de belyser komplexa fenomen och skapar rik kunskap kring dessa. Enligt författaren existerar det dock flera missförstånd kring fallstudien som metod.

Först och främst är en missuppfattning att kontextoberoende, teoretisk kunskap är mer eftersträvansvärd och viktigare än den konkreta och kontextberoende kunskapen. Här menar istället Flyvbjerg (2001) att fallstudier kan bidra med en djupare och mer detaljerad kunskap än generella teorier. Genom att knyta ett fenomen till en kontext skapas en bättre förståelse för fenomenet i och med den verklighetsförankrade kopplingen. Flyvbjerg (2001) menar vidare att universella teorier som förutsäger framtiden inte kan skapas utifrån samhällsvetenskap som behandlar mänsklig interaktion, eftersom människor inte är förutsägbara till sin natur. Utan förutsägbarhet och regler finns helt enkelt ingen möjlighet till teoretisering (Flyvbjerg, 2001).

En andra missuppfattning är att fallstudier inte kan bidra till den vetenskapliga processen på grund av att enskilda fall inte är möjliga att generalisera till andra exempel, trots att målet med forskning ofta anses vara att kunna generalisera resultat (Flyvbjerg, 2001). Även Ruddin (2006) diskuterar den vedertagna uppfattningen om svårigheter att generalisera från fallstudier. Ruddin (2006) är inne på samma spår som Flyvbjerg och menar att fallstudier visst kan generaliseras. Flyvbjerg (2001) anser dock att det beror helt på fallet i sig, samt på argumentationen kring valet av fall. Han talar om kraften i det väl utvalda fallet och anser att ett gott exempel kan generaliseras mer och vara avgörande för den vetenskapliga utvecklingen och processen.

Vi menar att en kvalitativ fallstudie kan ge djupare kunskap och större förståelse för det studerade fenomenet. Eftersom vårt valda fall är komplext anser vi att undersökningen gynnas av en kvalitativ ansats. Syftet med vår studie är därför inte att kunna generalisera resultatet, utan istället att bidra med en djupare, kontextberoende kunskap om kommunikativa likheter mellan organisationer.

4.3 Diskurs som teori och metod

Enligt Winther Jørgensen och Phillips (2000) är teori och metod inom en diskursanalytisk ansats starkt sammankopplade och därmed svåra att åtskilja från varandra. Vi väljer därför att se på teori och metod som en helhetslösning i vår studie. Det diskursanalytiska fältet är tvärvetenskapligt och innefattar mängder med ansatser som vart och ett vill styra definitionen av diskurs och diskursanalys (Winther Jørgensen & Phillips, 2000). Dessutom menar Fairclough (2010) att begreppet diskurs är alltför komplext för att definiera. I och med att det inte finns någon enhetlig definition anser vi att det för transparensens och tydlighetens skull är viktigt att förklara hur vi ser på och tolkar begreppet diskurs i vår studie. Precis som Winther Jørgensen och Phillips (2000) väljer vi att se diskurser som *ett bestämt sätt att tala om och förstå världen*. Därigenom innehåller diskurser även sätt att disciplinera och bestämma villkoren för vad som får uttryckas i en viss kontext (Brand, 2011).

Som nämnts i studiens problemformulering är diskursanalys som metod inte särskilt vanlig inom fältet strategisk kommunikation (Möllerström & Stenberg, 2014). Författarna menar att detta beror på att diskursanalyser ifrågasätter den strategiska kommunikationens roll, istället för att fokusera på hur den ska praktiseras. Genom att använda oss av en kritisk diskursanalys kan vi därmed tillföra nya perspektiv och ökad förståelse inom området.

4.4 Val av material

Inom diskursanalytiska studier är det avgränsningen av diskurser som styr valet av material. Materialvalet har en stor betydelse för studiens kvalitet och bör motiveras väl (Bergström & Ekström, 2018). Då vi har avgränsat oss till att undersöka hur hållbarhetsdiskurser konstrueras väljer vi att använda texter som vi anser kan ses som nyckeltext i hur organisationerna kommunicerar hållbarhet. Det valda materialet har även en tidsmässig aktualitet, vilket vi beskriver närmare nedan. Vi väljer att inte inkludera analyser av bilder i materialet, utan endast fokusera på text och struktur då den kritiska diskursanalysen är textorienterad (Winther Jørgensen & Phillips, 2000). I textstrukturen ingår dock dokumentets övergripande utseende, till exempel i form av färg eller närvarande grafiska element, som tillsammans bidrar

till genren (Fairclough, 2010). Nedan följer en redogörelse och motivering av de texter vi har valt.

4.4.1 Agenda 2030

Dokumentet har en tidsmässig aktualitet då det ska styra världens länders hållbarhetsarbete fram till år 2030. Vi väljer att använda svenska FN-förbundets översatta version av de globala hållbarhetsmålen eftersom vårt resterande material är på svenska. Översättningen är dessutom redan officiell och vi anser därför att en egen översättning av materialet är onödig.

Som tidigare nämnts består Agenda 2030 av 17 hållbarhetsmål uppdelade i 169 delmål. Varje mål har också en baksida med förklarande text som relaterar till FN:s arbete kring målet. Eftersom baksidestexterna främst handlar om FN-drivna projekt och inte om målen i sig väljer vi att inte ta med dessa i vår analys. Efter sällningen har 18 sidor text analyserats från FN.

4.4.2 Helsingborgs stads hållbarhetskommunikation

På Helsingborgs stads externa hemsida väljer vi att analysera fliken Hållbar utveckling som finns under sidan *Kommun och politik*. Vi väljer också att analysera stadsförnyelseprojektets H+ hemsida, med särskilt fokus på sidorna *Om H+* och *Hållbarhet*. Vi har också valt ut tre olika dokument som alla är högst relevanta för stadens kommunikation om hållbarhet. Dessa dokument har också en tidsmässig aktualitet i och med att de är aktiva just nu. Dokumenten finns på stadens webbplatser och ligger därmed tillgängliga för alla.

Det första dokumentet är ett långsiktigt styrdokument, Helsingborgs stads Livskvalitetsprogram. Programmet släpptes 2016 och ska gälla fram till 2024. Programmet ska fungera som inspiration för alla som bor och arbetar i Helsingborg samt ligga till grund för kommunkoncernens strategier kring hållbarhet och livskvalitet i staden. Totalt innehåller programmet 18 sidor. Vi väljer att analysera 10 av dessa; sida 8 till 17. Vi sällar därmed bort de sidor som inte relaterar till hållbarhet, det vill säga *innehållsbeskrivning, inledning, koppling till andra dokument* samt *ansvar och uppföljning*. Livskvalitetsprogrammet är ett steg mot att uppfylla stadens övergripande vision – Helsingborg 2035 – vilken ska inspirera och engagera invånarna

inför framtiden. Visionen består av totalt 16 sidor och är det andra dokumentet vi väljer att analysera. I visionen har vi sållat bort 9 sidor som främst berör staden som arbetsplats. Det tredje dokumentet vi väljer att analysera från Helsingborgs stad är Miljöprofil H+, vilken beskrivs som ett dokument som ska “... fungera som ett ramverk och gemensamt stöd åt alla inblandade aktörer i stadsutvecklingsprocessen ... ” (Helsingborgs stad, u.å, Miljöprofil H+, s. 2). Miljöprofilen består av fem sidor.

4.4.3 Artiklar från Helsingborgs Dagblad

Enligt Fairclough är det värdefullt att analysera nyhetsmedia i en diskursanalys, eftersom det är en aktör med stor makt som ofta speglar pågående processer i samhället (Fairclough, 1995a). Massmedia har också som uppgift att generera uppmärksamhet, informera och skapa en förenande bild av verkligheten (Ziemann, 2011). För att få in fler dynamiska inslag och perspektiv i vår studie, samt för att förankra oss bättre i den lokala arenan, väljer vi därför att titta närmare på hur media porträtter stadsförnyelseprojektet H+ och dess hållbarhet.

Vi väljer att analysera tio artiklar från Helsingborgs Dagblad (HD) som skrevs i början av 2019. Samtliga artiklar är skrivna av samma journalister och är en del av en kritisk granskning av stadsförnyelseprojektet H+. Det är främst artiklarnas tidsmässiga aktualitet som har styrt vårt val. Artiklarna är inte särskilt nyanserade vad gäller kritiken mot staden, men i och med att vi främst analyserar hållbarhetsdiskurser anser vi ändå att de utgör en god grund för hur HD konstruerar hållbarhet just nu. Dessutom gör den kritiska vinklingen att de tjänar som en motvikt mot stadens egen kommunikation kring H+.

4.5 Tillvägagångssätt

Efter insamlingen av det empiriska materialet utförde vi en tematisering i form av en mindre kvalitativ innehållsanalys för att få en överblick av materialet, sortera det och hitta mönster som var återkommande i texterna (Bryman, 2011). Genom att sortera materialet i olika kategorier, teman och nyckelord kunde vi påbörja arbetet med att identifiera olika slags hållbarhetsdiskurser. I arbetet med att urskilja diskurser i materialet blev det tydligt för oss vilka diskurser som dominerade, och vi kunde

även se en obalans bland diskurserna. Genom tematiseringen kunde vi även kartlägga vilka FN-mål som reproducerades i Helsingborgs stads hållbarhetskommunikation. I och med vår utgångspunkt i neoinstitutionell teori har det i många fall varit mer intressant för oss att lyfta fram likheter än olikheter i analysen. Däremot har vi även synliggjort de olikheter vi funnit intressanta och relevanta att lyfta fram.

Då diskursanalysen fokuserar på språkets betydelse krävs närläsning av materialet (Bergström & Ekström, 2018). Vi gjorde flera genomläsningar av texterna för att urskilja såväl grammatiska aspekter på nära håll, som diskursiva praktiker på lite längre avstånd. För att underlätta analysarbetet, och för att vi skulle studera texternas lingvistik och diskurser på samma sätt, skapade vi ett analyschema (se Bilaga 1) i enlighet med Faircloughs tredimensionella modell (se avsnitt 3.3.2). Våra frågeställningar har krävt att vi har gått in på djupet i texterna, samtidigt som vi behövt lyfta blicken och analysera dem på en mer ytlig nivå. Allt material har analyserats i alla delar, med undantag från avsnitt 5.4 där vi tar in nytt material från HD för nya perspektiv.

4.6 Metodologisk reflektion

Med denna studie finns inga intentioner att förstå verkligheten bakom diskurserna, och det är inte heller vad en diskursanalys ska bidra med (Winther Jørgensen & Phillips, 2000). Istället fokuseras studien på att undersöka det som finns i textmaterialet och därmed är det diskurserna i sig själva som är föremål för analysen. Genom att fokusera på de textuella aspekterna blir studien väldigt empiritung, men det innebär också att våra egna tolkningar får stort utrymme – någonting som diskursanalytiska angreppssätt ibland kritiserar för (Winther Jørgensen & Phillips, 2000). Varken metoden eller studiens ontologiska utgångspunkt handlar således om ren objektivitet. Istället väljer vi att noggrant förklara varje steg och tankesätt i analysen för att de tolkningar vi gör ska te sig trovärdiga och rimliga.

En annan kritik som ofta riktas mot diskursanalytiska studier rör hur begreppet diskurs definieras. Termen anses vara populär och saknar ofta tydlig definition, vilket gör begreppet diffust i somliga studier (Alvesson & Kärreman, 2000). För att undvika att fastna i den här typen av vaga begreppsförklaring har vi därför valt att explicit uttrycka vad vi menar med diskurs i avsnitt 4.3.

Många diskursanalytiska verktyg anses vidare vara alltför abstrakta. Faircloughs tredimensionella analysmodell lyfts däremot ofta fram som ett av de mer konkreta och välutvecklade tillvägagångssätten som finns i fältet (Winther Jørgensen & Phillips, 2000). Faircloughs modell har dock också kritiserats för att försöka undersöka både mikro- (text) och makronivå (sociala praktiker), trots att spänningen mellan dessa nivåer gör det svårt att utföra en sådan analys (Alvesson & Kärreman, 2000). Vidare menar Winther Jørgensen och Phillips (2000) att gränserna mellan den diskursiva praktiken och den sociala praktiken är otydliga i Faircloughs studier. Den sociala praktiken ses som den tredje nivån i den tredimensionella modellen, men författarna menar att det är högst oklart hur och i vilken omfattning den tredje nivån faktiskt ska analyseras. Eftersom vi väljer att främst fokusera vår analys på de två första dimensionerna – texten och den diskursiva praktiken – kommer den tredje nivåns otydlighet inte att påverka kvaliteten på den här studien.

Vidare har vi reflekterat över etiska aspekter gällande studien och kommit fram till att inga etiska dilemman finns att ta hänsyn till rörande materialet. Alla dokument är producerade av stora institutioner och ligger öppet för allmänheten att ta del av. Kvalitetsdiskussionen fortskrider i följande avsnitt, då det finns mer att tillägga i ämnet.

4.6.1 Kvalitetskriterier

Enligt Bergström och Boréus (2018) finns det ett antal kriterier som är förenade med en väl genomförd textanalys. Författarna diskuterar begreppen validitet och reliabilitet, som härskar inom kvantitativ forskning, och ger egna förslag till hur dessa kriterier går att uppnå i kvalitativa textstudier. För att säkerställa kvalitet i vår studie väljer vi att utgå från dessa kriterier.

För det första är det viktigt att lämpliga analysmetoder och analysverktyg tillämpas i studien för att kunna besvara forskningsfrågorna (Bergström & Boréus, 2018). Vi har varit noggranna i vårt val av analysverktyg, och beskrivit i teoridelen hur verktygen kommer att hjälpa oss i analysen för att besvara forskningsfrågorna. Vi har enbart valt att utveckla de teoretiska verktyg vi kommer att använda och ha nytta av för att uppnå studiens syfte.

För det andra är det enligt Bergström och Boréus (2018) viktigt att göra välmotiverade val gällande det material som ska analyseras. I avsnitt 4.4 har vi därför gjort grundliga motiveringar kring varför vårt valda material är väsentligt i studien. Vi anser det också vara viktigt att genomgående i studien motivera andra typer av val, vilket är någonting vi därför strävat efter att göra.

I likhet med Bergström och Boréus (2018) menar vi även att transparens är en viktig komponent för att uppnå en god reliabilitet i studien. Vi väljer därför att sträva efter transparens i alla studiens steg, inte minst för att våra tolkningar, vårt material och studiens resultat ska nå en hög nivå av förståelse hos de som tar del av dem. På grund av studiens tolkningstyngd är det inte möjligt att garantera ett likadant resultat vid en upprepning av studien, men löpande transparens i hur analysen gått till och tolkningarna har gjorts bidrar till rekonstruktionsmöjlighet för andra.

För ytterligare diskussion om den kvalitativa studien och fallstudiens generaliserbarhet finns detta i avsnitt 4.2, där vi resonerar kring kvalitetsfaktorer och kritik som yttrats mot denna typ av studier.

5. Analys

I följande avsnitt har textmaterialet analyserats med arbetets frågeställningar som utgångspunkt. Analysen är uppdelad i fyra olika delar. Den första delen består av en lingvistisk analys, i vilken FN:s Agenda 2030 jämförs med Helsingborgs stads hållbarhetskommunikation. I del två fokuseras analysen istället på de hållbarhetsdiskurser som dominerar i materialet och i del tre redogörs för relationerna mellan dem. Avslutningsvis undersöker vi legitimeringen av H+ och huruvida den påverkas av lokal media.

5.1 Lingvistisk analys

Som nämnts i avsnitt 4.5 har vi använt oss av ett analyschema (se Bilaga 1) baserat på Faircloughs tredimensionella modell. För att på ett tydligt sätt visa hur hållbarhetsdiskurserna konstrueras i materialet följer här en lingvistisk analys.

5.1.1 FN:s Agenda 2030

Enligt Fairclough (2010) är dokumentens utseende en del av strukturen som bildar en viss genre i en diskursordning. I analysen av materialet börjar vi därför med att ingående beskriva textens utseende. De globala hållbarhetsmålen är, som nämnts tidigare, uppdelade i 17 mål och 169 delmål. I dokumentet finns det ett flertal grafiska element, till exempel har målen tilldelats en unik färg. Varje mål och delmål har också en illustration som representerar dess innehåll. Texten är genomgående uppdelad i två spalter. Den här typen av grafisk struktur är ett tecken på en inblandning av reklam- och marknadsföringselement (Fairclough, 2010), vilket kan kopplas till hur Briant Carant (2017) anser att Agenda 2030 snarare är ett framtidsorienterat retoriskt medel än en ren målsättningsagenda. Vi menar därför att FN-målen främst präglas av en visionsgenre.

Textens stil står dock i kontrast till dess genre. Vid första anblick är språket opersonligt, formellt och abstrakt. När vi tittar närmare på texten finner vi flera

språkdrag som bevisar detta. Målen saknar personliga tilltal och har nästan genomgående en dold agent. I princip varje mål och delmål börjar med ett verb, men oftast utan att verbet kopplas till en särskild deltagare. Dolda agenter menar Fairclough (2010) kan representera en formell och opersonlig stil. Å andra sidan kan en dold agent också bero på att textens agent redan är självklar i sammanhanget (Fairclough, 2010). I FN:s fall tolkar vi delvis de dolda agenterna som just den här typen av självklarhet, det vill säga att det är uppenbart att det är FN:s medlemsländer som är agenterna. Samtidigt bidrar agentlösheten också till att textens stil blir opersonlig och att målen uppfattas som ofullständiga och vaga. Den här tolkningen stärks av att agenten i de fall den lyfts fram består av vaga formuleringar som *alla länder* eller *utvecklade länder*. I agenten *alla länder* ingår också *utvecklingsländer*, men ofta som underordnad agent. Detta synliggörs exempelvis i följande citat: “*Alla länder vidtar åtgärder, med de utvecklade länderna i täten och med hänsyn tagen till utvecklingsländernas utveckling och förutsättningar*” (Svenska FN-förbundet, 2015, s. 34).

Den formella stilen yttrar sig utöver dolda agenter även genom specifika ordval. Bland annat finns det många facktermer i texten (*havsförsurning, globala energimixen, ekosystemtjänster*) och sammansatta substantiv (*lokalsamhälle, havsresurser, forskningskapacitet*). Dessutom är adjektiven som används inte värderande, utan snarare beskrivande och preciserande (*internationella, utvecklade*). Meningarna är också långa och präglas av satsradning, vilket gör texten betydligt mer svårläst och bidrar till den formella stilen. Vidare finns det på flera ställen i målen exempel på nominaliseringar, ofta i samband med att satsens deltagare döljs, någonting som skapar en distanserande ton (Fairclough, 1995b). Följande exempel tydliggör fenomenet: “*Förbättra regleringen och övervakningen av globala finansmarknader och finansinstitut ...*” (Svenska FN-förbundet, 2015, s. 30). I det här fallet tillför nominaliseringen (*regleringen och övervakningen av*) en hög känsla av abstraktion och orörlighet, trots att meningen i fråga handlar om förändring.

Ännu ett exempel på språkanvändning som kan kopplas samman med formell stil är manifest intertextualitet. I Agenda 2030 finns det flera fall där detta sker i form av referenser till andra rapporter, överenskommelser och dokument. Det handlar uteslutande om olika typer av avtal som organisationen är en del av. Referenser

till källor som FN själva inte är en del av saknas däremot helt. Vi ser detta som ett tecken på den auktoritet och makt FN har som organisation i samhället.

När det gäller mottagare har fem av målen ingetdera, medan övriga tolv antingen har mottagaren *alla* eller mottagare i form av passiva och abstrakta objekt (*samhälle, städer, hav*), vilket förstärker textens vaghet ytterligare. Även i delmålen saknas ibland mottagare helt, men det är desto vanligare att mottagaren *alla* används. Det finns dessutom många fler typer av mottagare representerade i delmålen, ofta minoriteter och utsatta som *fattiga, utvecklingsländer* och *nomadfolk*. I vissa delmål är mottagaren istället passiva objekt (*hav, skog*) och i andra delmål – om än väldigt få – har minoriteterna ersatts av *utvecklade länder*. I de fall där de utvecklade länderna faktiskt är mottagare handlar det om att de ska bidra till ökat välstånd i utvecklingsländerna. Att de privilegierade i samhället, det vill säga utvecklade länder, inte är mottagare i någon stor utsträckning tyder på att dessa är en del av den dolda agenten som ska styra processer för att hjälpa minoriteter och passiva objekt.

De globala hållbarhetsmålen saknar genomgående modalitetsverb som *är* (sannolikhet), *ska* (tvingande), *kan* (ambivalens) och *kommer att* (sannolikhet med framtidsorientering). Modaliteten kan därför antas vara låg, vilket i förlängningen bidrar till den vaghet som målen ofta har kritiserats för att inneha (Briant Carant, 2017; Stafford-Smith, 2014).

5.1.2 Helsingborgs stads hållbarhetskommunikation

Livskvalitetsprogrammets utseende är typiskt för genren styrdokument. Avsändaren är representerad i form av stadens logotyp i nedre högra hörnet på varje sida. Utöver detta finns det bara ett annat grafiskt element som består av en svart fyrkant runt varje inledningsstycke i de olika delarna. Det finns även en tydlig struktur med hierarkisk rubriksättning i texten. Dokumentet är uppdelat i fem olika viljeinriktningar, som alla följs av tre målsättningar och ett flertal prioriteringar, eller delmål. Detta kan liknas vid hur de globala hållbarhetsmålen också är uppdelade efter mål och delmål med olika teman. I Livskvalitetsprogrammet nämns dock aldrig orden mål eller målsättningar.

I Vision 2035 är genren en helt annan. Dokumentet präglas av en hög grafisk närvaro i form av rubriksättningar med uppseendeväckande färg och form. Precis som i fallet med de globala hållbarhetsmålen har visionsgenren här alltså inslag av reklam- och marknadsföringselement (Fairclough, 2010), vilka också präglar visionens textuella stil genom användningen av värderande adjektiv som *vackra*, *roliga*, och *bästa*. Den reklaminspirerade stilen förstärks även genom korta meningsuppbyggnader och upprepandet av positiva motsatsförhållanden: "*Här finns stillhet och puls, tradition och nytänkande, historia och framtid*" (Helsingborgs stad, 2015, Vision 2035, Den balanserade staden). Vidare präglas visionen av ett personligt och inkluderande språk med ord som *vi*, *oss* och *tillsammans*.

I Livskvalitetsprogrammet är varje rubrik i texten ett påstående om stadens eget arbetssätt, som följs av en slags framtidsvision och därefter kortas ned i en specifik prioriteringslista. Stilen är personlig och narrativ i beskrivningen av viljeinriktningen och i målen, men blir mer formell i prioriteringslistorna. Precis som i visionen genomsyras också Livskvalitetsprogrammet av ett förenande och personligt språk, vilket tydliggörs i ordval som *vi*, *oss* och *medskapandet*. Det personliga språket återspeglas också i det sätt deltagarna representeras i texten. Agenten är oftast *vi*, *Helsingborg* eller *staden*. Mottagarna är något mer diffusa, ofta används ordet alla för att beskriva dessa. Dock finns det också något mer specifika mottagare i form av *barn och unga* eller *kvinnor och män* representerade i programmet. Passiva objekt (*luft*, *mark*, *vatten*) finns främst som mottagare i de miljöorienterade delarna av målen.

Både diffusa (*alla, människor som vill något*) och specifika mottagare (*entreprenörer*) återfinns också i Vision 2035. När entreprenörer nämns explicit som en mottagare i texten, tolkar vi det som att entreprenörer är en grupp människor staden ser som eftersträvansvärda att attrahera. Genom att precisera driv- och handlingskraftiga mottagare på det här viset exkluderas andra potentiella mottagare ur stadens hållbarhetskommunikation. I en vision som i övrigt präglas av framtidsfokus, gemensam utveckling och demokratiska idéer blir det här extra motsägelsefullt och bidrar till att skapa en slags tvetydighet. Winther Jørgensen och Phillips (2000) be-

skriver den här typen av exkluderande som ett exempel på det foucauldianska fenomenet utestängningsmekanismer, som kan påverka maktbalansen inom en diskurs.

Nominaliseringar finner vi mycket få av i Helsingborgs stads hållbarhetskommunikation. I visionen saknas de helt, och i de fall vi har hittat dem i Livskvalitetsprogrammet finns de främst i delmålen, till exempel: “*Medverka i utvecklingen och förnyelsen av kultur- och föreningslivet, så att fler ska vilja och kunna aktivera, organisera och engagera sig*” (Helsingborgs stad, 2016, Livskvalitetsprogrammet, s. 9). Det är just delmålen i dokumentet som är mest formella i sin stil, vilket den här typen av nominaliseringar bidrar till.

När det istället kommer till modalitet genomsyras hela Livskvalitetsprogrammet av en väldigt hög sådan. Det finns många *är* i texten vilket är ett ord som visar på hög sannolikhet, att någonting är på ett visst sätt. Fairclough (1995b) kallar sannolikhetsmodaliteter för epistemiska, och menar att motsatsen till dessa är deontiska modaliteter, vilka fungerar som tvingande. En typ av tvingande modalitet, som också kännetecknar en hög affinitet, är ordet *ska* vilket är det modalitetsverb som det finns mest av i Livskvalitetsprogrammet. Utöver detta finns det också flera *kan* i texten, vilket beskrivs av Fairclough (1995b) som ett ambivalent modalitetsord, en slags blandning mellan epistemisk och deontisk modalitet. Ambivalenta ord kan sänka modaliteten för texter, men i Livskvalitetsprogrammet är hög modalitet ändå mer närvarande. Detta kan jämföras med FN-målen, som saknar dessa typer av tvingande modalitetsverb. I praktiken gör det att Helsingborgs stads hållbarhetskommunikation kan upplevas som mindre vag än Agenda 2030.

Modalitetsverb är inte lika närvarande i Vision 2035, men det finns några exempel på epistemisk modalitet, till exempel: “*Helsingborg är staden för människor som vill något*” (Helsingborgs stad, 2015, Vision 2035, Den skapande staden). Ordet *är* resulterar här i både hög affinitet och hög sannolikhet, eftersom det förstärker meningens påstående. Det finns dock ingen tvingande modalitet i visionen, vilket kan förklaras av att dokumentet är en form av aspirerande kommunikation. Tvingande modalitet innebär att någonting *ska* hända, medan aspirerande kommunikation kännetecknas av ett fokus på ideal och intentioner (Thøger Christensen et al., 2013).

När det gäller H+ hemsida och Helsingborgs stads externa webbplats tillhör båda en särskild hemsidegenre. Strukturen följer därmed vissa riktlinjer, men eftersom båda hemsidorna tillhör samma organisation är också de grafiska elementen lika varandra. Det som främst skiljer dem åt är färgen, där stadens externa webb är röd och H+ hemsida är grön.

Stilen i hemsidetexterna är informell och deltagarna är desamma som i Livskvalitetsprogrammet och Vision 2035. Detta kan förklaras av att de digitala texterna vi valt ut övervägande byggts upp genom intertextualitet. Jämför till exempel: *“Med andra ord, vi vet vad vi vill och vad vi siktar mot: En spännande, attraktiv och hållbar plats – en magnet för kreativitet och kompetens”* (Helsingborgs stad, 2016, Om H+) med: *“Vi vet vad vi vill, vad vi siktar mot: En spännande, attraktiv och hållbar plats – en magnet för kreativitet och kompetens”* (Helsingborgs stad, 2015, Vision 2035, En stad. 9 000 medarbetare. En vision.). Ett annat tydligt exempel på detta är där Helsingborgs stad reproducerar den allmänt vedertagna Brundtlandsdefinitionen (se avsnitt 1.1) av hållbar utveckling: *“En hållbar utveckling innebär att tillgodose dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina”* (Helsingborgs stad, 2014, Hållbar utveckling).

Miljöprofil H+ präglas av stora delar grafiska element, vilka precis som i fallet med Vision 2035 sänder tankarna till reklam och marknadsföring. Fokuset i både struktur och innehåll är också framtidsorienterat, vilket tydliggörs genom visionsillustrationer och specifika ordval. Till exempel används det tvingande och framtidsfokuserade modalitets verbet *ska* genomgående i hela texten: *“Genom information och inspiration ska de som bor och verkar inom H+ området ha en mer utpräglad hållbar livsstil än genomsnittssvensken och de som vistas där ska känna av den”* (Helsingborgs stad, u.å, Miljöprofil H+, s. 7). Miljöprofilen kännetecknas härigenom av både en visionsstil och en visionsgenre. Det finns dock också formella inslag i texten, främst i punktlisteform där olika mål specificeras. I flera av punktlistorna återfinns även nominaliseringar som gör stilen ännu mer formell, till exempel: *“Engagemang och självorganisation ska stimuleras”* (Helsingborgs stad, u.å, Miljöprofil H+, s. 7).

På flera ställen i miljöprofilen beskrivs en önskvärd framtida medborgare på ett specifikt sätt. Invånarna i de nya stadsdelarna ska enligt miljöprofilen vara *engagerade, självorganiserande, miljömedvetna* och *kreativa*. Vi anser att detta kan likställas med de utestängningsmekanismer som finns i Vision 2035, där människor som inte uppfyller dessa egenskaper utestängs från diskursen.

5.1.3 Lingvistiska likheter

Vi har valt att försöka skapa en helhetsbild av stadens hållbarhetskommunikation genom olika nyckeltexter. Det finns många lingvistiska likheter mellan FN:s Agenda 2030 och texterna från Helsingborgs stad. Främst rör det sig om den återkommande visionsgenren som både Vision 2035, Miljöprofil H+ och Agenda 2030 tillhör. Däremot är visionsstilen inte lika utbredd i materialet, då det främst är visionen och hemsidorna som präglas av den. Anmärkningsvärt är dock att hemsidetexterna främst består av intertextualitet från Vision 2035, vilket alltså innebär att stilen har kopierats från visionen. När det gäller Miljöprofil H+ och Livskvalitetsprogrammet finns det i dessa också visionsinslag, men den formella stilen är mest framträdande. Den formella stilen är även den som dominerar i FN:s Agenda 2030. Gemensamt för de dokument som främst präglas av en formell stil är att de också innehar flertalet nominaliseringar.

Texternas deltagare är främst vaga. Många gånger återfinns samma deltagare i de olika materialen. Däremot finns det tydliga undantag i Vision 2035 och Miljöprofil H+, där mottagaren talas om i termer av önskvärda karaktärsdrag. Agenda 2030 har övervägande dolda agenter, vilket också återfinns i Helsingborgs stads hållbarhetskommunikation, om än inte i lika stor utsträckning.

Den lingvistiska analysen visar alltså att Vision 2035 är ett mer övergripande dokument som återfinns genom intertextualitet i alla analyserade texter från Helsingborgs stad. Det här tolkar vi som att Vision 2035 kan ses som en typ av aspirerande kommunikation, vilken inte nödvändigtvis måste speglas i handlingar just nu, men som ska inspirera till positiva sociala förändringar framåt (Thøger Christensen et al., 2013).

5.2 Hållbarhetsdiskurser

Med den lingvistiska analysen som grund, och genom att fokusera på nyckelord som kan kopplas till centrala teman vilka präglar diskurser (Boréus & Seiler Brylla, 2018), har vi identifierat tre dominerande hållbarhetsdiskurser:

- ❖ Social
- ❖ Miljömässig
- ❖ Ekonomisk

Tillsammans med de stilar och genrer vi påtalat i avsnitt 5.1, bildar dessa hållbarhetsdiskurser diskursordningen *hållbar utveckling*. I följande analysdelar exemplifierar vi dessa tre huvuddiskurser, samt pekar ut likheter som finns mellan dem.

5.2.1 Social hållbarhetsdiskurs

Den sociala hållbarhetsdiskursen kännetecknas främst av teman som jämlikhet, frihet, hälsa, innovation och utveckling. I Agenda 2030 kan detta ses tydligt i följande exempel: “Säkerställa hälsosamma liv och främja välbefinnande för alla i alla åldrar” (Svenska FN-förbundet, 2015, s. 16) och även i detta citat: “Säkerställa allmän tillgång till information och skydda grundläggande friheter, i enlighet med nationell lagstiftning och internationella avtal” (Svenska FN-förbundet, 2015, s. 42). Här är det främst den tydligt uttalade mottagaren, det vill säga *alla*, som kan kopplas till temat jämlikhet. Hälsotemat är också framträdande, vilket kan förklaras av att citatet är taget från agendans tredje mål: God hälsa och välbefinnande. Det går också att relatera ordvalet *främja* till temat utveckling, eftersom främjandet av särskilda aspekter leder till en viss form av utveckling. Det andra citatet cirkulerar uteslutande kring temat frihet, i det här fallet med fokus på informationsfrihet.

Intressant att poängtera är att samma teman går att återfinna i Helsingborgs stads hållbarhetskommunikation: “Vi ska skapa förutsättningar och miljöer som kan fånga upp och bryta osunda vanor, och vi ska främja hälsa genom att öka jämlikheten och tillgången till aktiviteter” (Helsingborgs stad, 2016, Livskvalitetsprogrammet, s. 12) och:

Social hållbarhet innebär att tillsammans skapa ett samhälle där människors grundläggande behov uppfylls. I ett socialt hållbart Helsingborg finns gemenskap, jämlikhet och tolerans. Det finns lika möjligheter och naturliga mötesplatser som skapar förutsättningar för samspel och mångfald. Vi är delaktiga i stadens utveckling och bestämmer över våra liv. I Helsingborg har allvar likväl som lust och lekfullhet en självklar plats i en social hållbar utveckling. (Helsingborgs stad, 2014, Hållbar utveckling)

I ovanstående exempel är jämlikhetstemat närvarande i form av direkta anspelningar (*öka jämlikheten, delaktiga, lika möjligheter*). Temat hälsa återfinns på samma vis i uttrycken *osunda vanor* och *främja hälsa*. Precis som i det första FN-exemplet används också utvecklingsordet *främja*, men utvecklingstemat berörs även mer direkt i citat nummer två (*stadens utveckling*). I det andra citatet finns temat frihet representerat i yttringen *bestämmer över våra liv*.

Innovationstemat är återkommande på många ställen i både Agenda 2030 och i Helsingborgs stads hållbarhetskommunikation. Själva ordet innovation används frekvent i materialet, exempelvis: *”Stödja inhemsk teknikutveckling, forskning och innovation i utvecklingsländerna, inklusive genom att säkerställa en gynnsam miljömiljö för exempelvis industriell diversifiering och förädling av råvaror”* (Svenska FN-förbundet, 2015, s. 28) och: *”Helsingborg har potentialen att bli ett nav för innovationer som visar vägen mot en hållbar utveckling, och vi ska stötta, uppmuntra och skapa miljöer som lockar innovatörer”* (Helsingborgs stad, 2016, Livskvalitetsprogrammet, s. 9). I FN:s citat finns också indirekta hänvisningar till temat (*teknikutveckling, förädling, forskning*), medan exemplet från Helsingborg främst präglas av direkta anspelningar (*nav för innovationer, lockar innovatörer*). Agenda 2030:s formella stil bidrar här till mer precision i hur innovation ska gynnas än vad Helsingborgs stads informella och abstrakta innovationsbeskrivningar gör.

Sociala hållbarhetsdiskurser är ofta breda och överskrider gränserna för andra diskurser. I följande exempel syns till exempel den sociala diskursen tydligt, medan den miljömässiga reduceras till orden *blåa och gröna*, vilka syftar på vatten och växtlighet. *”Sociala funktioner och värden, såsom mötesplatser, skolor, lekplatser och annat, integreras och samutvecklas med det blåa och gröna”* (Helsingborgs stad, u.å, Miljöprofil H+, s. 6). Citatet kommer från den del av miljöprofilen som har ett mer uttalat fokus på miljömässig hållbarhet, vilket tydliggör hur stark den

sociala diskursen är. De sociala hållbarhetsdiskurserna täcker alltså en stor mängd teman, som alla är övergripande och därför ofta går att identifiera inom många områden. Det blir därför mest intressant att sätta dessa hållbarhetsdiskurser i relation till de andra två huvuddiskurserna, vilka redogörs för nedan.

5.2.2 Miljömässig hållbarhetsdiskurs

Den miljömässiga hållbarhetsdiskursen innehåller i frekvent teman som resurseffektivitet, energi, ekosystem, utsläpp och klimatet. I följande två citat ges exempel på hur detta ser ut: *“Senast 2030 uppnå en hållbar förvaltning och ett effektivt nyttjande av naturresurser”* (Svenska FN-förbundet, 2015, s. 34) och *“Vi ska konsumera mer hållbart och minska vår förbrukning av resurser, och skapa förståelse för de samband och kretslopp vi är beroende av för att kunna leva hållbart”* (Helsingborgs stad, 2016, Livskvalitetsprogrammet, s. 15). Temat resurseffektivitet tydliggörs här främst genom direkta ordval som *naturresurser* och *resurser*, men också genom ord som *förbrukning* och *nyttjande*. I citatet från Agenda 2030 finns en viss tvetydighet: De vill *uppnå en hållbar förvaltning* men fortsätter *med ett effektivt nyttjande*. Dessa två uttryck är motsägelsefulla, eftersom ordet *förvaltning* indikerar att någonting ska tas om hand, medan ordet *nyttja* snarare skapar en bild av att förbruka någonting. Citatet från Livskvalitetsprogrammet är istället mer utförligt i sin beskrivning av hur staden ska verka för hållbarhet.

När det gäller temat energi finns det aktualiserat i FN-målen i följande exempel: *“Till 2030 väsentligen öka andelen förnybar energi i den globala energimixen”* (Svenska FN-förbundet, 2015, s. 24). Även här präglas meningen av en viss vaghet som främst kan härledas till användandet av ordet *väsentligen* som inte följs av någon mer specifik målsättning. I Helsingborgs stads hållbarhetskommunikation återfinns energitemat exempelvis här: *“Vi tar ansvar för hur vi använder våra energikällor och naturresurser”* (Helsingborgs stad, 2015, Vision 2035, Den balanserade staden). Även i meningen från Helsingborg är innehållet vagt. Citaten är olika utformade, FN:s är skrivet som ett framtidslofte, medan Helsingborgs stads är skrivet i presens men återfinns i ett framtidsorienterat dokument. Båda är alltså exempel på hur aspirerande kommunikation kan utformas. I FN:s fall saknas specificering av vem som ska göra någonting helt. I citatet från Helsingborgs stad påtalas det att det

är staden själv som bär ansvaret, men det är otydligt vilka specifika handlingar ansvaret gäller.

Ekosystemtemat kan exemplifieras genom följande citat, där samma aspekter beskrivs på olika detaljnivå: *“Till 2020 bevara, återställa och hållbart använda ekosystem på land och i sötvatten och deras ekosystemtjänster, särskilt skogar, våtmarker, berg och torra områden, i enlighet med de skyldigheter som anges i internationella överenskommelser”* (Svenska FN-förbundet, 2015, s. 40) och:

I Helsingborg ska växt- och djurliv kunna leva och frodas i sina naturliga miljöer. Vi ska arbeta medvetet och tvärsektorielt för att skydda och bevara antalet inhemska arter och de miljöer som behövs för deras överlevnad. Vi ska bli bättre på att se och främja mångfalden i våra vattendrag och marina miljöer. Kulturlandskapet i Helsingborg ska återspegla mer av sitt ursprung, så att vi kan använda våra omgivningar för att skapa en långsiktig balans och motståndskraft. (Helsingborgs stad, 2016, Livskvalitetsprogrammet, s. 17)

FN använder här det övergripande ordet *ekosystem*, vilket egentligen inkluderar det som Helsingborgs stad beskriver i mer detalj. Citaten innehåller därmed samma information, men har utformats lingvistiskt på olika sätt. Det finns fortfarande en viss otydlighet i FN-exemplet, som beror på de bredare ordvalen, men den motverkas av att manifest intertextualitet finns närvarande (*internationella överenskommelser*).

Temat utsläpp finns representerat i båda organisationernas dokument, bland annat i följande citat:

Senast 2020 uppnå miljövänlig hantering av kemikalier och alla typer av avfall under hela deras livscykel, i enlighet med överenskomna internationella ramverket, samt avsevärt minska utsläppen av dem i luft, vatten och mark i syfte att minimera deras negativa konsekvenser för människors hälsa och miljön. (Svenska FN-förbundet, 2015, s. 34)

“Förebygga och hantera föroreningar i mark, luft och vatten och andra faktorer som kan påverka människors hälsa och miljön negativt” (Helsingborgs stad, 2016, Livskvalitetsprogrammet, s. 13). I fokus står miljön, men även människors hälsa får utrymme vilket är ett tecken på att den sociala diskursen är närvarande.

Anmärkningsvärt är också att delar av meningarna är exceptionellt lika varandra. Till exempel används orden *hantera, luft, vatten, mark, negativa, människors, hälsa* och *miljön* i båda citaten. Dessutom används uttryck som relaterar till varandra i de två exemplen: *kemikalier* kan till exempel relateras till *föroreningar* och *utsläpp*. Båda citaten är också breda – de inkluderar i FN:s fall *alla typer av avfall* och i Helsingborgs fall tillägget *andra faktorer* – vilket kan ses som att ingenting utelämnas och knappt någonting specificeras. I FN:s fall återfinns manifest intertextualitet till *internationella ramverket*, vilket öppnar upp för tolkningen att det finns en rikligare beskrivning för arbetet med denna punkt i ett annat dokument.

Temat klimat representeras exempelvis i följande citat: “*Stärka motståndskraften mot och förmågan till anpassning till klimatrelaterade faror och naturkatastrofer i alla länder*” (Svenska FN-förbundet, 2015, s. 36) och “*Bygga en robust stad och klimatanpassa staden i den omfattning som krävs för att hantera dagens och framtidens klimatutmaningar*” (Helsingborgs stad, 2016, Livskvalitetsprogrammet, s. 13). Klimatet med dess utmaningar nämns i båda organisationernas kommunikation, och den enda lösningen som lyfts fram är att anpassa länder och städer till de rådande och kommande klimatförändringarna. FN nämner i detta sammanhang även ordet motståndskraft som likaså förekommer i det tidigare citatet om ekosystem från Helsingborgs stad. Motståndskraft kan översättas till tålighet och detta kan direkt överföras på Helsingborgs uttryck om att *bygga en robust stad*. Vi kan med andra ord se en slags likriktning av hur FN och Helsingborgs stad kommunicerar kring klimatet.

5.2.3 Ekonomisk hållbarhetsdiskurs

Teman som återfinns i den ekonomiska hållbarhetsdiskursen är till exempel tillväxt, företagande, försörjning, produktion och investering. Vissa av dessa teman, till exempel försörjning, återfinns till större del i de globala hållbarhetsmålen än i Helsingborgs stads hållbarhetskommunikation. Detta kan delvis tänkas bero på det faktum att Agenda 2030 har ett uttalat fokus – särskilt i de första målen – på fattiga och utsatta minoriteter i världen. Människors rätt till försörjning blir därmed en naturlig fokuspunkt för målen. I Helsingborgs stads hållbarhetskommunikation representeras försörjningstemat snarare av kommunikation kring allas rätt till sysselsättning, men där i ingår också fritids- och kulturaktiviteter i kombination med arbete.

I följande exempel tydliggörs den här socioekonomiska relationen: *“I Helsingborg ska alla kunna ha en värdefull sysselsättning, och ingen ska behöva sakna samhällsgemenskap på grund av arbetslöshet”* (Helsingborgs stad, 2016, Livskvalitetsprogrammet, s. 9).

Till skillnad från den sociala hållbarhetsdiskursens teman, som ofta flyter samman på ett naturligt sätt i texterna, är de ekonomiska temana mer uppdelade i materialet. Att finna citat som innehåller flera ekonomiska teman på samma gång är därför svårare, men ett exempel finns nedan:

Främja utvecklingsinriktad politik som stödjer produktiv verksamhet, skapande av anständiga arbetstillfällen, företagande, kreativitet och innovation samt uppmuntra att mikroföretag liksom små och medelstora företag växer och blir en del av den formella ekonomin, bland annat genom tillgång till finansiella tjänster. (Svenska FN-förbundet, 2015, s. 26)

Produktion, tillväxt, företagande och investering är alla närvarande här. I citatet syns också teman som är representativa för den sociala hållbarhetsdiskursen, till exempel utvecklingstemat (*främja utvecklingsinriktad politik*). Även användandet av ordet *anständiga* för att beskriva arbetstillfällen kan relateras till det sociala temat för jämlikhet.

I följande citat från H+ hemsida finns temat företagande också tydligt representerat: *“Staden har ett gott företagsklimat och antalet nystartade företag ligger högre än genomsnittet för landet”* (Helsingborgs stad, 2016, Om H+). I det här exemplet är dock den ekonomiska hållbarhetsdiskursen tydligt avskärmad, utan inblandning från den sociala. Detta tydliggörs även i följande exempel som innehåller likheter i hur temat investeringar berörs av båda organisationerna: *“Köpa och upphandla varor och tjänster utifrån tydliga krav för en hållbar utveckling och systematiskt följa upp de kraven”* (Helsingborgs stad, 2016, Livskvalitetsprogrammet, s. 17) och: *“Främja hållbara offentliga upphandlingsmetoder, i enlighet med nationell politik och nationella prioriteringar”* (Svenska FN-förbundet, 2015, s. 34).

Vidare kan begreppet småskalighet, som vi relaterat till det ekonomiska temat produktion, återfinnas i både Agenda 2030 och i Vision 2035: *“Här finns närpro-*

duktion och småskalighet ...” (Helsingborgs stad, 2015, Vision 2035, Den balanse-
rade staden) och: *“Till 2030 fördubbla jordbrukets produktivitet och inkomster för
småskaliga livsmedelsproducenter ...*” (Svenska FN-förbundet, 2015, s. 14). Här
finns en likhet i användandet av ordet *småskalighet*, men en skillnad i hur organi-
sationerna uttrycker vad som är önskvärt i samband med det. I Helsingborgs stad
finns ett direktiv om att det ska finnas en närproduktion och småskalighet, dock är
det oklart hur stor del av de konsumerade varorna som ska vara lokalt producerade
vilket gör meningen något diffus. I Agenda 2030 är målet istället att förändra jord-
brukets småskalighet genom att fördubbla produktionen och därmed även inkomst-
terna. Här blir budskapet tvetydigt - kan ett småskaligt jordbruk vars produktivitet
fördubblas fortfarande anses vara småskaligt? Tidigare forskning har, som nämnts
i avsnitt 2.1, kritiserat de globala målen för hållbar utveckling för att vara motsä-
gelsefulla, vilket det alltså finns tecken på också i den ekonomiska hållbarhetsdis-
kursen.

5.2.4 Likheter i den diskursiva praktiken

De likheter vi har funnit i hur hållbarhetsdiskurserna uttrycks i materialet cirkulerar
främst kring teman och ordval. Samma teman återfinns i båda organisationernas
texter och många gånger används även samma ord eller synonyma ord för att kon-
struera samma diskurser. Som nämnts i avsnitt 3.2 finns det en obegränsad mängd
av sätt att uttrycka sig på inom en diskurs. I fallet med FN och Helsingborgs stad
finns det däremot en tydlig koherens i vad som kommer till uttryck i diskurserna,
vilket gör att de förstärks och befästs (Winther Jørgensen & Phillips, 2000). Den
här koherensen tyder även på att det finns en viss grad av intertextualitet (Fair-
clough, 2010) mellan Agenda 2030 och Helsingborgs stads hållbarhetskommuni-
kation.

I FN:s Agenda 2030 är innehållet heltäckande och texten blir därför genomgå-
ende vag. Helsingborgs stad har ett något smalare innehållsspann, som dessutom
varierar mellan olika dokument, vilket också gör att abstraktionsnivån förändras i
texterna. Helsingborgs stads hållbarhetskommunikation är visserligen sammantaget
något mer precis än vad FN:s Agenda 2030 är, men vagheten är fortfarande utmär-
kande för dokumenten. Att FN är vagast kan bero på att Agenda 2030 har en bredare
målgrupp – alla världens länder – än vad Helsingborgs stad har. Å andra sidan tolkar

vi också diffusiteten som finns hos båda organisationerna som att de använder sig av aspirerande kommunikation för att inspirera till positiva sociala förändringar. Att till exempel Vision 2035 tjänar som strategiskt medel för framtidsinspiration är förväntat, men intressant i sammanhanget är att också FN:s Agenda 2030 verkar ha samma syfte.

5.3 Harmonisering av hållbarhetskommunikationen

Genom vår förberedande tematisering av materialet, som vi har beskrivit i avsnitt 4.5, har vi kartlagt vilka FN-mål som går att återfinna i Helsingborgs stads hållbarhetskommunikation. De mål som inte kommuniceras av staden är framför allt sådana som berör världsomspännande problem, till exempel fattigdom och hunger. Återkommande i Helsingborgs stads hållbarhetskommunikation är just att minoriteter och socialt utsatta människor aldrig riktigt benämns i kommunikationen. Den här utestängningsmekanismen anser vi för Helsingborgs stads del gå hand i hand med den framtidsorientering som finns i stadens hållbarhetskommunikation. Eftersom staden helst vill locka till sig en viss typ av människor i framtiden, riktas kommunikationen främst mot dessa.

I tematiseringen har vi även kunnat konstatera att hållbarhetsdiskurserna får olika mycket utrymme i texterna. I Agenda 2030 är den sociala hållbarhetsdiskursen mest framträdande, följt av den ekonomiska. Den miljömässiga hållbarhetsdiskursen får minst utrymme i målen. I Helsingborgs stads hållbarhetskommunikation ser förhållandet lite annorlunda ut, då den sociala diskursen fortfarande dominerar och följs av den miljömässiga, medan den ekonomiska tar minst plats. Skillnaden är dock marginell. Det som sticker ut är istället främst att den sociala diskursen inte bara är den som framträder mest, utan även den som oftast står ensam eller tar över de andra diskurserna. Det finns alltså en reproducerad asymmetri i hur hållbarhetsdiskurserna konstrueras i organisationernas hållbarhetskommunikation.

Det finns formella krav på anpassning som ställs på Helsingborgs stad vad gäller hållbarhetsarbete. Kraven kommer både direkt från den svenska regeringen och indirekt från FN, eftersom FN i sin tur ställer krav på sina medlemsländer. Det här kan liknas vid en typ av tvingande isomorfism (DiMaggio & Powell, 1983). Kraven i fråga behandlar i första hand vad som görs för att stärka den hållbara utvecklingen

i samhället. Innehållet i dokumenten kan därmed tolkas som ett resultat av tvingande isomorfism. FN:s Agenda 2030 får alltså implicita följder för hur hållbarhetskommunikationen i Helsingborgs stad utformas.

Som konstaterats i den lingvistiska analysen finns det även många grammatiska likheter mellan organisationernas hållbarhetskommunikation. Till skillnad från de framtvingade innehållsliga likheterna, är ordval och formuleringar i Helsingborgs stads hållbarhetskommunikation snarare ett tecken på imiterande isomorfism. Den här typen av isomorfism uppstår ofta när det finns en osäkerhet i omvärlden eller när det sker en stor samhällelig förändring. Organisationer som påverkas av osäkerheten härmar då andra, mer legitima organisationer (DiMaggio & Powell, 1983). Klimatkrisen och beslutandet av Agenda 2030 anser vi vara exempel på samhälleliga förändringar som kan skapa osäkerhet. FN kan dessutom ses som en organisation med hög legitimitet och stor makt i världen. Genom att efterlikna FN:s hållbarhetskommunikation kan därmed Helsingborgs stad öka sin egen legitimitet.

Genom den tvingande och den imiterande isomorfismen uppstår kommunikativ harmonisering (Fredriksson & Pallas, 2011) mellan FN och Helsingborgs stad. Den här harmoniseringen förstärks av att de sociala hållbarhetsdiskurserna är starkast representerade i båda organisationernas kommunikation. Den försvagas inte heller nämnvärt av att den miljömässiga och ekonomiska diskursen får olika stort utrymme eftersom de, när de kommuniceras, främst innehåller samma teman.

5.4 H+ och mediabilden

Utifrån de tre hållbarhetsdiskurser vi har kartlagt i föregående avsnitt ämnar vi nu undersöka hur dessa används av Helsingborgs stad för att legitimera stadsförnyelseprojektet H+. För att fördjupa analysen utforskar vi även hur hållbarhetsdiskurserna framställs i HD, och vilka implikationer detta kan få för legitimeringen av H+.

5.4.1 Legitimeringen av H+

På H+ hemsida specificeras främst två stadsövergripande visioner som H+ ska bidra till att uppnå: En snabbt växande stad samt att vara ledande inom miljö och hållbarhet. Vidare står följande att läsa under fliken Hållbarhet: *“Det finns alla förutsättningar för att skapa en hållbar stadsutveckling som bottnar sig i ekonomisk, miljömässig och social hållbarhet”* (Helsingborgs stad, 2016, H+ hemsida).

Den mesta av den kommunikativa legitimeringen för stadsförnyelseprojektet cirkulerar dock kring social hållbarhet. Det är extra tydligt i hur staden använder sociala hållbarhetsdiskurser i materialet vi har granskat. Ett exempel på hur den sociala hållbarhetsdiskursen framställs är:

H+området ska ge plats för de nya och befintliga stadsdelarna Oceanhamnen, Universitetsområdet, Husarområdet och Gåsebäck som ska länkas ihop med centrum och de omkringliggande stadsdelarna. På så sätt ska staden bindas ihop till en tät och ännu attraktivare stad. (Helsingborgs stad, 2016, H+ hemsida)

I det här citatet lyfts främst sociala aspekter som berör förtätning, attraktivitet och skapandet av en blandad stad fram. Det är dessa diskurser som framträder mest i kommunikationen kring H+. Anmärkningsvärt är dock att samma typer av sociala hållbarhetsdiskurser också dominerar i projektets miljöprofil, vilket går att se i följande citat: *“Den ska spegla ett attraktivt område med olika kvaliteter – som dessutom är miljöanpassade”* (Helsingborgs stad, u.å, Miljöprofil H+). I det här exemplet är det tydligt att de sociala aspekterna (*attraktivitet, kvalitet*) står överordnade de miljömässiga (*miljöanpassning*). Det här kan liknas vid den obalans av hållbarhetsdiskurserna som vi nämner i avsnitt 5.3.

En annan intressant faktor i kommunikationen kring H+ är att miljöaspekterna ofta beskrivs som ett sätt att profilera projektet på, exempelvis: *“... planering, byggande och förvaltning av de nya stadsdelarna leder till en stark och trovärdig miljöprofilering ...”* (Helsingborgs stad, u.å, Miljöprofil H+, s. 2) och *“En välplanerad öppen dagvattenhantering som är genomgående för hela området sätter sin prägel, vilket bidrar till att profilera området som blå-grönt och miljömedvetet”* (Helsingborgs stad, u.å, Miljöprofil H+, s. 6). Det här tyder på ett visst inslag av en marknadsföringsdiskurs, och därmed en form av interdiskursivitet (Fairclough,

2010), som i det här fallet bidrar till att miljön framställs som ett marknadsföringsmedel. Vi tolkar det här som att Helsingborgs stad, i kommunikationen kring H+, främst använder miljödiskurser för att stärka projektets varumärke. Med andra ord kan marknadsföringsdiskursen antas vara viktigare än miljödiskursen för staden.

Ett exempel på hur miljödiskursen används i legitimeringen av H+ är följande citat: *“Med ny teknik och produktion av förnybar energi ger H+ mer energi till staden än vad området förbrukar, vilket bidrar till att göra Helsingborg energineutralt 2035”* (Helsingborgs stad, u.å., Miljöprofil H+, s. 3). Detta citat kan ses som ett värdefullt miljöargument att använda som profileringsmedel i kommunikationen kring H+, eftersom det är specifikt och på ett logiskt sätt visar nyttan av stadsförnyelseprojektet för staden i stort. Det används dock bara i själva miljöprofilen, vilket är ett återkommande fenomen. Staden följer alltså inte upp tanken om att profilera H+ som miljövänligt i sin övriga hållbarhetskommunikation. Faktum är att det främst finns ett annat exempel på hur Helsingborgs stad använder miljömässiga hållbarhetsdiskurser för att legitimera H+. I projektets syfte står: *“Med miljömässig hållbarhet kan Helsingborg växa och förtätas genom återanvändning av före detta industrimark. Stadsutvecklingen i stationsnära läge bidrar kraftigt till hållbart resande”* (Helsingborgs stad, 2017, Syfte med projektet). Med andra ord används miljöaspekter, det vill säga exploatering på outnyttjad mark och närhet till hållbart resande, här som ett sätt att motivera stadsförnyelsens placering på.

På de ställen ekonomiska hållbarhetsdiskurser är närvarande i kommunikationen kring H+ används de inte alltid som legitimeringsmedel för projektet. Istället är det snarare H+ som används som en slags legitimering för hur staden ska nå ekonomisk hållbarhet genom att växa och bli ett nav i norra Öresundsregionen, vilket i sin tur ska leda till ekonomisk hållbarhet.

De gånger som ekonomiska hållbarhetsdiskurser används som legitimering för projektet sker det främst i ord som *företagare*, *affärsdistrikt* och *verksamheter* diskursen återfinns, och dessa vävs oftast samman med sociala teman. Många gånger används dessa typer av ord för att beskriva värden som ska locka till sig en viss typ av människor (*företagare*) till staden. Detta kan liknas vid det sätt staden beskriver den önskvärda framtida invånaren på i Vision 2035: som en kreativ, kompetent ent-

reprentör med stor drivkraft. Dessa egenskaper förmedlas genomgående som eftersträvansvärda i stadens hållbarhetskommunikation. Som nämnts i avsnitt 5.1.2 fungerar den tydligt specificerade mottagaren som en slags utestängningsmekanism. Samtidigt förmedlas H+ uteslutande som ett medel för att nå en mer blandad och mindre segregerad stad, vilket blir motsägelsefullt eftersom socialt utsatta människor och andra människor som inte innehar rätt egenskaper utesluts ur kommunikationen. Den här typen av repetitivt tal som finns mellan visionen, hemsidan och miljöprofilen är, förutom intertextuell, också ett sätt att förstärka vissa tankeprocesser på (Winther Jørgensen & Phillips, 2000).

Vi kan alltså konstatera att stadens hållbarhetskommunikation kring H+ främst domineras av legitimerande sociala argument. Vidare får den miljömässiga hållbarhetsdiskursen främst ett estetiskt värde (*förgröning, försköning*), samtidigt som den på många ställen får dela plats med sociala och ekonomiska diskurser. Värt att lyfta fram är att argument som baseras på socioekonomiska aspekter oftare är tydliga och väl uttryckta, medan miljöargumenten genomgående reduceras till att vara ytliga.

5.4.2 HD:s påverkan på legitimeringen av H+

I de tio artiklar som finns i HD:s granskning av H+ är huvudfokuset tydligt: “5 000 nya bostäder på en yta stor som 125 fotbollsplaner. H+ lanserades som en ny havsnära stadsdel och skulle bygga samman Helsingborg. I dag radar hindren upp sig” (Lorentsson & Nilsson, 2019, 13 januari, “Lovade blandad stadsdel – planerar för dyra bostadsrätter” (Lorentsson & Nilsson, 2019, 17 januari). Kritiken i granskningen riktas främst mot att projektet inte anses nå fram till sitt uttalade mål om att skapa en blandad och sammanhållen stad.

Artiklarna präglas genomgående av att många olika röster får komma till tals, men ofta lyfts bara uttalanden fram som ska tjäna till att stödja granskningens underliggande argumentation. De gånger det inte är uttalanden som stödjer journalisternas tes finns det istället en kontrast i vad stadens uttalanden innehåller och vad HD menar att staden gör. Följande exempel tydliggör detta: “Nu har en tredjedel av tiden passerat och ingen kan svara på vad som händer efter Oceanhamnen” (Lorentsson & Nilsson, 2019, 13 januari). Citatet innehåller modalitetsverben *har* och *kan* som när de kombineras med orden *nu* och *ingen* gör affiniteten hög och

förstärker känslan av att påståendet är sant. Fairclough (1995a) menar att det är vanligt att journalister lägger fram påståenden som om de är objektiv sanning, vilket speglar medias auktoritet och makt i samhällsdebatten. Citatet följs sedan av ett uttalande från H+ projektledare, där denne påpekar att arbetet med stadsutvecklingen sker *från norr till söder*. Därigenom säger uttalandet på ett subtilt sätt emot det journalisterna påstår. Det finns flera sådana här exempel i artiklarna, vilket delvis kan förklaras av att granskningen är uttalat kritisk. Å andra sidan är det även ett tecken på hur medias auktoritet får företräde framför andra tolkningar.

Vidare präglas artiklarna av så kallade *hedges*, vilket Fairclough (1995a) benämner ord som modererar ett påstående, exempelvis för att få det att låta mindre definitivt. I HD:s fall finns hedges främst närvarande i de uttalanden som lyfts fram från staden. Därigenom bidrar orden (*kanske, lite, tror*) till att visa på osäkerhet hos den som gör uttalandet. I följande citat exemplifieras hur hedges används i granskningen: "*Jaså, det var kanske lite slarvigt av mig ...*" (Lorentsson & Nilsson, 2019, 13 januari). I förlängningen bidrar det sätt som hedges lyfts fram på till att stärka journalisternas kritiska ståndpunkt. Samtidigt försvagas stadens egen legitimitet när de osäkra uttalandena kommer från stadens representant.

De mest framträdande temana i artiklarna är politik, ekonomi och stadsutveckling. För att specificera innehållet ytterligare berör temat politik de lokala partiernas motstridiga åsikter kring H+, och politisk styrning av projektet. Det ekonomiska temat handlar istället främst om hur de dyra kostnaderna ska kunna finansieras genom skatteintäkter. Stadsutvecklingstemat kretsar kring kritik gentemot de bostäder som byggs och planeras. En stor del av granskningens alla teman fokuserar även på hinder och motstånd mot projektet.

I granskningen följer hållbarhetsdiskurserna samma trend som vi redan har noterat i vårt övriga material. Den sociala diskursen får störst utrymme, följt av den ekonomiska. Den miljömässiga diskursen är knappt representerad alls. Granskningen är mycket kritisk till H+ och en stor del av kritiken riktas också mot just sociala och ekonomiska aspekter av stadsutvecklingen. Eftersom Helsingborgs stad fokuserar en väldigt stor del av H+ kommunikation på sociala hållbarhetsdiskurser, exempelvis att staden ska växa och bli mer blandad, blottar detta en slags svaghet i

legitimeringen av projektet. Den obalanserade användningen av hållbarhetsargument innebär alltså att HD, genom att kritisera den dominerande legitimeringsdiskursen, har större möjlighet att underblåsa en negativ opinion gentemot projektet.

Som nämnts i avsnitt 5.3 präglas Helsingborgs stads hållbarhetskommunikation av en viss grad av imiterande isomorfism. DiMaggio och Powell (1983) menar att den här typen av isomorfism många gånger uppstår utan att hänsyn tas till huruvida aktiviteterna som imiteras passar in i den egna verksamheten. I Helsingborgs fall kan det vara så att de reproducerade kommunikationsinslagen faktiskt inte passar organisationen särskilt bra. Staden har blivit prisad för sitt miljöarbete (Aktuell Hållbarhet, 2019), men trots det fokuseras hållbarhetskommunikationen främst på sociala hållbarhetsaspekter. Detta är också sant i kommunikationen kring H+, så till den milda grad att projektets egen miljöprofil till och med domineras av sociala hållbarhetsdiskurser.

6. Diskussion och slutsatser

Syftet med den här studien har varit att analysera hur FN konstruerar diskurser kring hållbarhet i Agenda 2030 samt om, och i så fall i vilken utsträckning, dessa diskurser reproduceras i Helsingborgs stads hållbarhetskommunikation. Vidare har studien syftat till att undersöka hur hållbarhetsdiskurser används av staden för att legitimera stadsförnyelseprojektet H+, och huruvida isomorfism påverkar den legitimeringen. Genom en kritisk diskursanalys har vi sökt öka kunskapen om hur kommunikativ likriktning mellan institutioner upprätthåller etablerade föreställningar om hållbar utveckling i samhället.

Vår analys visar att det finns en tydlig, diskursiv obalans i Agenda 2030. Bland hållbarhetsdiskurserna ligger fokus i huvudsak på sociala aspekter, medan ekonomiska och framför allt miljömässiga teman får stå tillbaka. Den här diskursiva obalansen har till stor del kopierats av Helsingborgs stad, med några få undantag där de ekonomiska och miljömässiga diskurserna byter plats. Således är det sociala hållbarhetsdiskurser som får störst utrymme i både FN:s Agenda 2030 och i Helsingborgs stads hållbarhetskommunikation. I förlängningen betyder stadens reproduktion av den diskursiva asymmetrin att miljömässiga faktorer nedprioriteras i hållbarhetskommunikationen. Trots att klimatförändringen är en av de mest brådskande globala frågorna just nu (WWF, 2019) prioriterar inte ens Sveriges bästa miljökommun miljöfrågor i sin hållbarhetskommunikation.

Det är dock inte bara diskursbalansen som reproduceras i materialet. Vi har till exempel identifierat en hög grad av intertextualitet mellan stadens egna hållbarhetsdokument. Det finns också tydliga innehållsliga och lingvistiska kopplingar mellan hållbarhetskommunikationen i Helsingborgs stad och i FN. Hållbarhetsarbete i Sverige regleras på internationellt, nationellt och regionalt plan. De innehållsliga kommunikativa likheterna mellan organisationerna är därmed ett tecken på tvingande isomorfism. De lingvistiska likheterna tyder istället snarare på frivillig imitation från Helsingborgs stads sida. I likhet med tidigare forskning (Briant Carant, 2017;

Stafford-Smith, 2014) har vår analys visat att Agenda 2030 genomsyras av abstraktion och tvetydighet. Det är främst Agenda 2030:s vaghet som möjliggör för andra organisationer att kopiera kommunikationen rakt av, eller att handplocka delar av den för att använda själva. Genom att göra detta får FN:s redan allmänt accepterade formuleringar om hållbar utveckling resonans även på lokalt plan. Den imiterande isomorfismen kan därmed ses som ett uttryck för hur Helsingborgs stad söker anamma FN:s legitimitet. Å andra sidan kan det också vara så att imitationen inte är strategisk, utan snarare ett resultat av tanklös kommunikationsutformning.

Den vaghet som finns i Agenda 2030 kan delvis förklaras av FN:s breda målgrupp, men också av att texten främst tjänar som aspirerande kommunikation. Det finns dock en fara i diffusheten. När FN exempelvis inte är specifika i sina formuleringar kring ansvar skapas en agenda som på ett enkelt sätt kan accepteras av många – om inte alla. Genom den här kommunikativa otydligheten minskar risken för att målen ska ifrågasättas. Innehållet kan även på grund av detta tolkas på olika sätt av olika organisationer, vilka således kan välja ut vad som ska prioriteras i den egna kommunikationen. Därigenom skapas ingen likriktning i världens hållbarhetsarbete, trots att detta är syftet med agendan. Å ena sidan tyder detta alltså på att tolkningsutrymmet i målen är alltför stort. Å andra sidan menar Thøger Christensen et al. (2013) att aspirerande kommunikation ofta är just öppen för tolkning, vilket kan leda till vidareutveckling och på sikt inspirera till positiv social förändring. Huruvida Agenda 2030 är ett lyckat exempel på aspirerande kommunikation återstår att se, men risken finns att den på grund av sin otydlighet förvirrar mer än vad den förenar.

Vår analys har visat att Helsingborgs stad till största del använder sig av sociala hållbarhetsdiskurser i legitimeringen av stadsförnyelseprojektet H+. Å ena sidan är det här ett naturligt sätt för en stad att kommunicera stadsutveckling på, i och med att stadsutveckling i grund och botten är ett socialt fenomen. Å andra sidan profileras just H+ som *hållbar* stadsutveckling, vilket torde inkludera även ekonomiska och, framför allt, miljömässiga faktorer. I Helsingborgs stads fall nämns visserligen dessa faktorer i kommunikationen kring H+, men samtidigt är det hela tiden den sociala hållbarhetsdiskursen som får störst utrymme. Vi tolkar detta som ett resultat av hur staden genom imitation reproducerat den diskursiva obalansen från FN. Det

finns i Helsingborgs fall en tydlig nackdel med den här typen av imiterande isomorfism. När kommunikationen blir ensidigt social skapas en viss sårbarhet i legitimeringen av H+. Extra tydligt blir detta när det sätts i relation till hur projektet kritiseras av lokal media. Det är just sociala hållbarhetsdiskurser som används i HD:s granskning, vilket effektivt raserar den bild Helsingborgs stad försöker konstruera av H+ genom sin strategiska kommunikation. Med en bättre balans i legitimeringen anser vi att projektet hade kunnat bli mindre sårbart i media.

Som Fredriksson och Pallas (2011) förordar belyser vår studie de likheter som finns mellan organisationers strategiska kommunikation och tillför därför välbehövlig ny kunskap till fältet. Vår studie visar att isomorfismen i sig själv inte behöver vara ett problem. Tvingande isomorfism är till och med en nödvändighet, särskilt i offentligt reglerade organisationer. Istället är det när tanklös imitation av kommunikation sker som problem kan uppstå i organisationen. När normer, regler och föreställningar får styra den strategiska kommunikationen alltför mycket förlorar kommunikationen en del av sitt egenvärde. Därigenom blir den också utbytbar – kommunikationen sker för att den förväntas ske, inte för att den är strategiskt effektiv (Fredriksson & Pallas, 2011).

Sammanfattningsvis har vår studie visat att hållbarhetskommunikationen i Helsingborgs stad präglas av vertikal isomorfism. Den internationella Brundtlandsdefinitionen och målen från Agenda 2030 reproduceras på ett lokalt plan i stadens hållbarhetskommunikation, vilket gör att etablerade föreställningar om hållbar utveckling vidmakthålls och befästs i samhället.

6.1 Framtida forskning

Resultaten i vår studie har visat att det förekommer vertikal isomorfism mellan Helsingborgs stad och FN. Därmed har vi skapat en utgångspunkt för andra studier att undersöka om detta sker i fler fall. Ett förslag för framtida forskning är att fokusera mer på horisontell isomorfism och utföra en komparativ studie där flera städer jämförs med varandra. En annan möjlighet är att utvidga materialet för att undersöka om vertikal isomorfism också finns på den nationella och regionala arenan. Ytterligare en idé till framtida forskning vore att undersöka relationen mellan mark-

nadsföringsdiskurser och hållbarhetsdiskurser. Vidare vore det av intresse att kombinera studiens kritiska diskursanalys med exempelvis kulturell teori, för att på så vis belysa större samhällsliga strukturer på ett mer detaljerat sätt.

Referenser

- Aktuell Hållbarhet. (2019). Resultat - Helsingborg. Hämtad 2019-04-28 från <http://kommunrankning.miljobarometern.se/resultat/helsingborg/>
- Aktuell Hållbarhet. (2019). Tredje gången gillt för Helsingborg. Hämtad 2019-04-28 från <https://www.aktuellhallbarhet.se/tredje-gangen-gillt-for-helsingborg/>
- Alvesson, M., & Kärreman, D. (2000). Varieties of discourse: On the study of organizations through discourse analysis. *Human relations*, 53(9), 1125-1149. doi: 10.1177/0018726700539002
- Bergström, G., & Boréus, K. (2018). Samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys. I K. Boréus & G. Bergström (Red.), *Textens mening och makt: Metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*. (s. 17-45). Lund: Studentlitteratur.
- Bergström, G., & Ekström, L. (2018). Tre diskursanalytiska inriktningar. I K. Boréus & G. Bergström (Red.), *Textens mening och makt: Metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*. (s. 253-301). Lund: Studentlitteratur.
- Boréus, K., & Seiler Brylla, C. (2018). Kritisk diskursanalys. I K. Boréus & G. Bergström (Red.), *Textens mening och makt: Metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*. (s. 305-351). Lund: Studentlitteratur.
- Brand, K.W. (2011). Sociological Perspectives on Sustainability Communication. I J. Godemann & G. Michelsen (Red.), *Sustainability Communication - Interdisciplinary Perspectives and Theoretical Foundation* (s. 55-) [Elektronisk resurs]. doi: 10.1007/978-94-007-1697-1
- Briant Carant, J. (2017). Unheard voices: A critical discourse analysis of the millennium development goals' evolution into the sustainable development goals. *Third World Quarterly*, 38(1), 16-41. doi: 10.1080/01436597.2016.1166944

- Bryman, A. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. (2 uppl.) Malmö: Liber.
- Christensen, L. T., Morsing, M., & Thyssen, O. (2013). CSR as aspirational talk. *ORGANIZATION*, 20(3), 372–393. doi: 10.1177/1350508413478310
- DiMaggio, P. J., & Powell, W. W. (1983). The Iron Cage Revisited: Institutional Isomorphism and Collective Rationality in Organizational Fields. *American Sociological Review*, 48(2), 147-160. doi: 10.2307/2095101
- Eriksson-Zetterquist, U. (2009). *Institutionell teori: idéer, moden, förändring*. Malmö: Liber.
- Fairclough, N. (1992). Intertextuality in critical discourse analysis. *Linguistics and Education*, 4(3-4), 269-293. doi: 10.1016/0898-5898(92)90004-G
- Fairclough, N. (1993). Critical Discourse Analysis and the Marketization of Public Discourse: The Universities. *Discourse & Society*, 4(2), 133-168. doi: 10.1177/0957926593004002002
- Fairclough, N. (1995a). *Media Discourse*. London : Edward Arnold.
- Fairclough, N. (1995b). *Critical discourse analysis : the critical study of language*. London: Longman.
- Fairclough, N. (2003). *Analysing Discourse : Textual Analysis for Social Research*, [Elektronisk resurs]. Hämtad från: <https://ebookcentral.proquest.com/lib/lund/detail.action?docID=199319>
- Fairclough, N. (2010). *Critical discourse analysis : the critical study of language*. (2 uppl.) Harlow: Longman
- Falkheimer, J., & Heide, M. (2011). Strategisk kommunikation som forskningsfält och praktik. I J. Falkheimer & M. Heide (Red.), *Strategisk kommunikation - Forskning och praktik* (s. 11-24). Lund: Studentlitteratur.
- Fleming, A., Wise, R., Hansen, H. & Sams, L. (2017). The sustainable development goals: A case study. *Marine Policy*, 86, 94-103. doi: 10.1016/j.marpol.2017.09.019

- Flyvbjerg, B. (2001). *Making social science matter : why social inquiry fails and how it can succeed again*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Fredriksson, M. & Pallas, J. (2011). Regler, normer och föreställningar: Ett neoinstitutionellt perspektiv på strategisk kommunikation. I J. Falkheimer & M. Heide (Red.), *Strategisk kommunikation - Forskning och praktik* (s. 45-66). Lund: Studentlitteratur.
- Godemann, J. & Michelsen, G. (2011). Sustainability Communication - An Introduction. I J. Godemann & G. Michelsen (Red.), *Sustainability Communication - Interdisciplinary Perspectives and Theoretical Foundation* (s. 3-12) [Elektronisk resurs]. doi: 10.1007/978-94-007-1697-1
- Hallahan, K., Holtzhausen, D., van Ruler, B., Verčič, D., & Sriramesh, K. (2007). Defining Strategic Communication. *International Journal of Strategic Communication*, 1(1), 3-35. doi: 10.1080/15531180701285244
- Helsingborgs Dagblad. (2019). Livskvalitet, avlopp och talande tunnor – Helsingborg bidrar i FN. Hämtad 2019-05-05 från <https://www.hd.se/2019-04-15/livskvalitet-avlopp-och-talande-tunnor-helsingborg-bidrar-i>
- Helsingborgs stad. (u.å). *Miljöprofil H+*. Hämtad från <https://hplus.helsingborg.se/miljo/>
- Helsingborgs stad. (2014). Hållbar utveckling. Hämtad 2019-05-12 från <https://helsingborg.se/kommun-och-politik/helsingborg-2035/hallbar-utveckling/>
- Helsingborgs stad. (2015). *Guide till Vision Helsingborg 2035*. Hämtad från <https://helsingborg.se/kommun-och-politik/helsingborg-2035/>
- Helsingborgs stad. (2016). *Livskvalitetsprogrammet*. Hämtad från <https://livskvalitet.helsingborg.se/styrdokument-och-program/om-livskvalitetsprogrammet/>
- Helsingborgs stad. (2016). Hållbarhet. Hämtad 2019-05-12 från <https://hplus.helsingborg.se/miljo/>
- Helsingborgs stad. (2016). Hem. Hämtad 2019-05-12 från <https://hplus.helsingborg.se>

- Helsingborgs stad. (2016). Om H+. Hämtad 2019-05-12 från <https://hplus.helsingborg.se/om-h/>
- Helsingborgs stad. (2016). Hem. Hämtad 2019-05-12 från <https://hplus.helsingborg.se>
- Hult, A. & Larsson, J. (2016). Possibilities and problems with applying a consumption perspective in local climate strategies – the case of Gothenburg, Sweden. *Journal of Cleaner Production*, 134, 434-442. doi: 10.1016/j.jclepro.2015.10.033
- Jacobsson, D. (2019). In the Name of (Un)Sustainability: A Critical Analysis of How Neoliberal Ideology Operates Through Discourses About Sustainable Progress and Equality. *TripleC: Communication, Capitalism & Critique*, 17(1), 19-37. doi: 10.31269/triplec.v17i1.1057
- Johansson, Y. (2019, 15 april). Livskvalitet, avlopp och talande tunnor – Helsingborg bidrar i FN. Helsingborgs Dagblad [HD]. Hämtad från: <https://www.hd.se/2019-04-15/livskvalitet-avlopp-och-talande-tunnor-helsingborg-bidrar-i>
- Lischinsky, A. & Sjölander, A.E. (2014). Talking Green in the Public Sphere. *Nordicom Review* 35(Special Issue), 125-139. Hämtad från https://www.nordicom.gu.se/sv/system/tdf/kapitel-pdf/lischinsky_sjolander.pdf?file=1&type=node&id=35220&force=
- Lorentsson, J. & Nilsson, T. (2019, 13 januari). Osäker framtid för H+ efter tunnelfiaskot. Helsingborgs Dagblad [HD]. Hämtad från: <https://www.hd.se/2019-01-13/osaker-framtid-for-stadens-prestige-projekt-tvarnit-for-h>
- Lorentsson, J. & Nilsson, T. (2019, 17 januari). Lovade blandad stadsdel - planerar bara för dyra bostadsrätter. Helsingborgs Dagblad [HD]. Hämtad från: <https://www.hd.se/2019-01-17/lovade-blandad-stadsdel-planerar-bara-for-dyra-bostadsratter>
- Lundqvist, L.J. (2004). ‘Greening the People’s Home’: The Formative Power of Sustainable Development Discourse in Swedish Housing. *Urban Studies*, 41(7), 1283–1301. doi: 10.1080/0042098042000214798
- Möllerström, V. (2011). Malmö omvandling: från arbetarstad till kunskapsstad: en diskursanalytisk studie av Malmö förnyelse. Lund: Lunds Universitet.

- Möllerström, V. & Stenberg, J. (2014). Diskursanalys som metod inom strategisk kommunikation. I J. Eksell & Å. Thelander (Red.), *Kvalitativa metoder i strategisk kommunikation* (s. 127-147). Lund: Studentlitteratur.
- Ott, K., Muraca, B. & Baatz, C. (2011). Strong Sustainability as a Frame for Sustainability Communication. I J. Godemann & G. Michelsen (Red.), *Sustainability Communication - Interdisciplinary Perspectives and Theoretical Foundation* (s. 13-25) [Elektronisk resurs]. doi: 10.1007/978-94-007-1697-1
- Ruddin, L. P. (2006). You Can Generalize Stupid! Social Scientists, Bent Flyvbjerg, and Case Study Methodology. *Qualitative Inquiry*, 12(4), 797–812. doi: 10.1177/1077800406288622
- Shabana, K. M., Buchholtz, A. K., & Carroll, A. B. (2017). The Institutionalization of Corporate Social Responsibility Reporting. *Business and Society*, 56(8), 1107–1135. doi: 10.1177/0007650316628177
- Stafford-Smith, M. (2014). UN sustainability goals need quantified targets. *Nature*, 513(7518), 281. doi: 10.1038/513281a
- Svenska FN-förbundet. (2012). Hållbar utveckling. Svenska FN-förbundet. Hämtad 2019-04-26 från <https://fn.se/wp-content/uploads/2016/08/Faktablad-2-12-H%C3%A5llbar-utveckling.pdf>
- Svenska FN-förbundet. (2015). *Globala målen för hållbar utveckling*. Hämtad från <https://fn.se/globala-malen-for-hallbar-utveckling/>
- Svenska FN-förbundet. (u.å). Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling. Hämtad 2019-04-28 från <https://fn.se/vi-gor/vi-utbildar-och-informerar/fn-info/vad-gor-fn/fns-arbete-for-utveckling-och-fattigdomsbekampning/agenda2030-och-de-globala-malen/>
- Tang, L., Gallagher, C. C., & Bie, B. (2015). Corporate Social Responsibility Communication Through Corporate Websites: A Comparison of Leading Corporations in the United States and China. *International Journal of Business Communication*, 52(2), 205–227. doi: 10.1177/2329488414525443
- Världsnaturfonden WWF. (2019). Lösningar på klimatutmaningen. Hämtad 2019-05-05 från <https://www.wwf.se/klimat/losningar/>

- Winther Jørgensen, M. & Phillips, L. (2000). Diskursanalys som teori och metod. Lund: Studentlitteratur.
- Ziemann, A. (2011). Communication Theory and Sustainability Discourse. I J. Godemann & G. Michelsen (Red.), *Sustainability Communication - Interdisciplinary Perspectives and Theoretical Foundation* (s. 89-96) [Elektronisk resurs]. doi: 10.1007/978-94-007-1697-1
- Åkerström, M. (2014). Olika vetenskapsteoretiska perspektiv ger olika kunskap: Leave the gun – take the cannoli. I J. Eksell & Å. Thelander (Red.), *Kvalitativa metoder i strategisk kommunikation* (s. 249-268). Lund: Studentlitteratur.

Bilaga 1

Schema för genomförande av analys enligt Faircloughs analysmodell

Analys av första nivån: Textens lingvistiska egenskaper

1. Vilka nyckelord och teman finns i texten?
  - a. Kan ofta återfinnas i layout som fetstil, kursivt, i rubriker etcetera.
  - b. Kan fastställas genom uttryck som ”x innebär/ betyder y”, ”så kallad”.
  - c. Ord som är beroende av sin kontext för att skapa mening.
  - d. Omstridda ord.
2. Hur ser textens grammatiska uppbyggnad ut?
  - a. Transitivitet: agenter, deltagare, nominalisering. Uttrycks eller döljs processer, agenter och deltagare? Förbinds processer med objekt och subjekt?
  - b. Modalitet: hur framställs texten och instämmer författaren i påståendena? Presenteras påståenden som sanning (hög affinitet) eller uttrycks en osäkerhet genom ord som ”liksom”, ”kanske” (låg affinitet)?
3. Övriga intryck av texten som är värda att lyfta fram?

Analys av andra nivån: Den diskursiva praktiken

1. Finns det intertextualitet i texterna?
  - a. Bygger texten på andra texter i form av språk, ordval?
  - b. Finns manifest intertextualitet?
2. Diskursordning
  - a. Vilka genrer går att hitta i texten?
  - b. Vilka diskurser går att hitta i texten? Finns interdiskursivitet?
  - c. Vilken stil har texten? Exempelvis formella/informella inslag?